יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

הײנט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 205 | Łódź, Niedziela, 3 września 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, י"ב אלול תרצ"ג | № 205

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ווייצמאן וועט צום קאנגרעס נישט קומען

מען ערווארט היינט א שטורמישע זיצונג

היינט זאל דער קאנגרעס געשלאסען ווערען

פראג, 2. (יט"א טעלעגראפיש).
אויף דער לעצטער ווענדונג צו ווייצמאנען, האט ער געענטפערט, אז ער וועט צום קאנגרעס נישט קומען.

די עקזעקוטיור-פראגע געפינט זיך נאך אלץ אויף א טויטען פונקט, ס'איז נאך א ספק צי ס'וועט אין דער היינטיגער נאכט געלונגען צו שאפען די עקזעקוטיווע, הגם מארגען זאל זיך שוין דער קאנגרעס שליסען.

פראג, 2. (יט"א טעלעגראפיש).
היינט ווערט ערווארט א שטורמישע פלענאר-זיצונג צוליב די אפמאכען מיט'ן היטלער'ישען דייטשלאנד.

ער גלויבט, אז נישט קוקנדיג אויף דער דומהייט פון קאנגרעס און ארץ ישראל פאליציי וועלען דאך די ארעסטירטע, געגען וועלכע ס'זענען נישטא קיין באווייזען — באפרייט ווערען.

שולדיגונגען און באהויפטונגען.
דער אנהויב פון דער אויספארשונג זאל בא-שטימט ווערען אין אזא טערמין, וואס זאל אויס-שליסען יעדע מעגליכקייט אויסצוטייטשען דעם דא-זיגען שריט אלס פרוב פון באאיינפלוסונג אדער אריינמישען אין א וועלכע עס איז געריכטליכע אויספארשונג אין ארץ-ישראל.
גלייך ווי עס וועלען ענטשטיין אועלכע בא-דינגונגען דארף דער אקציאנס-קאמיטעט אנטעה-מען די ענטשפרעכענדע שריט, כדי די אויספארשונג פון די דערמאנטע פרשיונגען זאל דורכגעפיהרט ווערען דורך א גיישראלער קאמיסיע, וואס געניסט פון צוטרוי פון אלע פארטייען, וועלכע וועט באכ'ן

אויסהערן און אונטערזוכן אלע געגנזייטיגע בע-שולדיגונגען און באהויפטונגען פעסטשטעלען די זאכלאגע, אויפקלער'ען איהרע סיבות און וועט אנ-ווייזען די וועגען און מיטלען, ווי אזוי צו באזייטיגען די אומגעוואונשענע ערשיינונגען.
דער אקציאנס-קאמיטעט דארף דעריבער בא-פולמעכטיגט ווער'ן אדער איבערגעבן די בעשלוי-סען פון דער אויספארשונגס-קאמיסיע — אויב זיי וועלען אנגענומען ווער'ען מיט א מעהרהייט פון צוויי דריטעל שטימען — דער עקזעקוטיווע צו דער אויס-פיהרונג — אדער — אויב אזא מעהרהייט פאר די פארשלאגען וועט זיך נישט שאפען — איבערגעבען דעם ענין דעם 19-טען ציוניסטישן קאנגרעס.

זשאבאטינסקי רעדט וועגען יוסטיץ-מארד

פראג, 2. (יט"א טעלעגראפיש).
נעכטען אוונד האט זשאבאטינסקי צונויפגע-רופען א פרעסע-קאנפערענץ, אין צוזאמענהאנג מיט דעם בעשלוס צו שיקען אן אויספארשונגס-קאמי-סיע קיין ארץ-ישראל. צווישען אנדערע'ן האט זשא-באטינסקי געזאגט אז דער בעשלוס פון קאנגרעס איז א נידערטרעכטיגער פערזוך פון יוסטיץ-מארד.

דער אפמאך מיט דייטשלאנד

בערלין, 2. (יט"א טעלעגראפיש)
פון די רעגירונגס-קרייזען גיט מען איבער, דער יט"א, אז דעם אפמאך וועגען די ארץ-ישראל אר-ראנזשען, זאל צווישען אנדערע, אויך האבען אונ-טערגעשריבען געאר"ג האפמאן — דירעקטאר פון דער אנגלא "פאלעסטינע-באנק".

יודישע פארלאמענטאריער ביים פארזיצער פון טשעכישען פארלאמענט

פראג, 2. (יט"א טעלעגראפיש).
דער פרעזידענט פון טשעכישען פארלאמענט האט אויפגענומען די יודישע פארלאמענטאריער, דע לעגאטען אויפ'ן ציוניסטישען קאנגרעס. יצחק גרינ-בוים האט דערביי געהאלטען א העברעאישע רעדע.

נאכט-פלענאר-זיצונג פון קאנגרעס

פראג. (יט"א). אויף זיין היינטיגער נאכט-פלענאר-זיצונג איז דער קאנגרעס צוגעטרעטען אויס-צוהערען די בעריכטען פון די קאמיסיעס און אפ-שטימען זייערע רעזאלוציעס.
דער ערשטער גיט אפ א בעריכט דר. טענענ-בוים (דראהאביטש) אין נאמען פון דער קק"ל-קא-מיסיע. נאך א קלענערע דעבאטע, בעת וועל-כער עס ווערט אויפגעקלערט אז עס עקזיסטירט נישט קיין פריוואט-פראגע און די אקציעס פון דעם קרן קימת און קרן היסוד, ווער'ן אלע רעזאלוציעס פון דער קק"ל-קאמיסיע איינשטימיג אנגענומען.
דער צווייטער טרעט ארויס שמואל זשוכאוויצ-קי, וועלכער רעפערירט די פראגען ווענען רעגולי-רען די ערד-קניות אין א"י, דער רעדנער שטעלט זיך אפ בעזונדער אויף די ערד-שפעקולאציעס אין א"י. וועלכע האבען אנגענומען אזא כאראקטער, אז עס שטעלט אין געפאהר דעם גאנצען קיום פון ישוב און זיין ווייטערדיגע ענטוויקלונג. עס איז דער-גאנג

גען אזוי ווייט אז אינגיכען וועט באלד נישט בלייבן ווערען אונגעהויערער טייער באר מען וועט בכלל שוין נישט קענען קויפען קיין באדען. דער רעפערענט שטעלט פעסט, אז אין א"י איז דא א קאטעגאריע יודען, וואס גיבען עצות די אראבער, ווען אפצו-האלטען דאס פערקויפען באדען, כדי שפעטער איהם קענען פערקויפען פאר בעדייטענד טייערער, אדער ווען די אראבער דארפען קויפען באדען און שפעטער הויבען זייער פרייזען. דער רעדנער לעגט פאר א רייהע מיטלען ווי צו בעקעמפען די דאזיגע שעדליכע ערשיינונגען צוו. אנד. לעגט ער פאר שאפען אין א"י א ספעציעלען באדען-אינסטיטוט.
לסוף איז נאך אויף דער היינטיגער נאכט-זיצונג ארויסגעטרעטען מיט אן ערקלערונג וועגען דער שווערער לאגע פון די מאראקאנישע יודען דער דעלעגאט פון די דארטיגע ציוניסטען, דער יט"א קארעספאנדענט ה' טורש.

ארום דער שאפונג פון א נייער עקזעקוטיווע

ציוניסטישער קאנגרעס פערענדיגט זיינע בעראטונגען זונטאג ביינאג

פראג, 2. (יט"א). נאכ'ן שלוס פון דער דאר-פערשטאגדיגער נאכט-זיצונג איז די נעכסטע פלע-נאר-זיצונג פון קאנגרעס בעשטימט געווארען אויף שבת-צו-נאכטס.
דער פרייטאגדיגער טאג איז בעשטימט געווא-רען פאר די קאנגרעס-קאמיסיעס צו פערענדיגען זייערע ארבייטען.
אויף דער פערמאנענץ-אויסשוס וועט דארפען אין משך פון דער צייט ענדגילטיג ערלעדיגען די פראגע פון דער עקזעקוטיוו-בילדונג. אין די קאנ-גרעס-קולוארען הערשט די מיינונג, אז דאס וועט געלונגען אין משך פון דער פרייער צייט ביז צו דער שבת-צו-נאכטיגער קאנגרעס זיצונג.
די פלענאר-זיצונג וואס וועט זיך אנהויבען שבת צו נאכטס וועט דויער'ען אהן אויפהער ביז זונ-טאג בייטאג, כדי אויסצושעפען אלע פונקטען פון דער טאג-ארדנונג פון קאנגרעס.
ווי מען רעכענט וועט אלזא דער קאנגרעס געשלאסען ווערען זונטאג פארנאכט.

נחום סאקאלאוו קאנפערירט מיט די ציוניסטישע פראקציעס וועגען דער עקזעקוטיוו-בילדונג

פראג, 2. (יט"א). נחום סאקאלאוו, וועלכער איז דורך דער פערמאנענץ-אויסשוס בעאויפטראגט געווארען צו זאנדיר'ען די מעגליכקייטען פון שאפען א נייע עקזעקוטיווע, האלט אפ קאנפערענצען מיט פארשטעהער פון פערשידענע ציוניסטישע פראק-ציעס בנוגע דער עקזעקוטיוו בילדונג. אלס יסוד פון די קאנפערענצען ווערט גענומען א קאאליציאנס עקזעקוטיווע אהן דעם אנטייל פון די רעוויזיאניס-טען.
אזוי ווי די קאנגרעס-בעראטונגען כערציהען זיך לענגער ווי מען האט ערווארט, דארף מען זיך רעכענען דערמיט, אז פיל דעלעגאטען וועלען פער-לאזען פראג פאר'ן שלוס פון קאנגרעס

אויסגעהאקטע שויבען אין יודישע געוועלבער אין ווארשא

ווארשא, 2 (טעלעפאניש) היינט 3 בייי-נאכט האט א גרופע יונגע כוליגאנעס אויסגעהאקט די שויפענסטער אין עטליכע יודישע מאגאזינען אויף מיראווא גאס אין ווארשא. ס'זענען אויס-געהאקט געווארען שויבען אין די געוועלבער פון דוד בירנשטיין, נתן עקערמאן, רחל שפיינגער און מאכענבוים. ס'איז פערהאלטען געווארען א געווי-סער טאדעוש דעמבקי.

די נישט-אפגעשטימטע רעוויזיאניסטישע רעזאלוציע בנוגע דער אויספארשונג אין ארץ-ישראל

פראג, (יט"א). די רעזאלוציע פון דער רעווי-זיאניסטישער פראקציע אויף דעם קאנגרעס בנוגע דער אויספארשונגס-קאמיסיע קיין א"י, וועלכע איז נאך שטורמישע בעראטונגען נישט געשטעלט גע-ווארען צו דער אפשטימונג לויטעט ווי פאלגענד:
„אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטענס דורך פערשידענע ציוניסטישע גרופירונגען געגענזייטיג ארויסגערוקטע בעשולדיגונגען בנוגע דער עמגעה-לונג אדער אנווענדונג פון געוואלד אלס מיטעל פון פארטיי-פאליטישען אדער סאציאלען קאמף אי-נערהאלב פון ישוב, זעהט זיך דער 18-טער ציוניס-טישער קאנגרעס געצוואונגען צו ערקלערען פאל-גענדעס:
פעסטשטעלענדיג פייערליך דעם פאקט, אז ביי אלע אויף דעם קאנגרעס רעפרעזענטירטע ריכטונ-גען הערשט — טרייי דער אונערשיטערליכער טראדי-ציע פון דער יודישער עטיק — א עקעל-געפיהל געגען יעדען געוואלד אהן אויסנאהם דריקט אויס דער קאנגרעס זיין טיפע איבערצייגונג אז אלע בע-הויפטונגען, לויט וועלכע אין דער ציוניסטישער בע-וועגונג זענען פערהאן עלעמענטען, וועלכע ווארפען אפ די דערמאנטע טראדיציע האבען נישט קיין שום רעאלען גרונד.
גלייכצייטיג מוז דער קאנגרעס מיט בעדויער'ען קאנסטאטיר'ען אז דער פארטיי און קלאסען-קאמף האט אין משך פון די לעצטע יאהרען ארויסגערופען אזא פערביטערונג, וואס פיהרט פון איין זייט צו דער פראקטיק פון פויסט-רעכט אלס אפטע ערשיי-נונג און געפינט פון דער צווייטער זייט דעם אויס-דרוק אין געוויסע די ציוניסטישע זאך בעדראהענדע בעשולדיגונגען. עס שיינט שוין דעריבער פון לאנג זיין נויטיג אויסצופארשען די דאזיגע אומגעזונדע אטמאספער מיט'ן בעדינג, אז די אונטערזוכונגס-אינסטאנץ זאל געבען אלע גאראנטיעס פון בייטראג ליטעט און די אונטערזוכונג זאל ארומנעמען דעם גאנצען פראגען-קאמפלעקס פון געגענזייטיגע בע-

בעזה"י

איינלאדונג

צו דער פייערליכער פתיחה פון שול-יאהר אין „חורב“, צעגעלניאנא 22

דערמיט לאדען מיר איין אלע עלטערן און חובבי תורה צו דער פייערליכער פתיחה פון שול-יאהר, וואס קומט פאר היינט, זונטאג, פ' תבוא (3/9), אי"ה 4 א זייגער נאכמ. אין איינענעם לאקאל צעגעלניאנא 22, ביי דער בעטייליגונג פון רבנים און אנשים חשובים.

די לייטונג.

בעמערקונג: די קאנצעלאריע נעמט נאך אן איינשרייבונגען פון נייע תלמידים.

רעזולטאטען פון דער אויספארשונג ארום לעסינג-מארד

פ ר א ג (יט"א) 200 זשאנדארמען און 70 דעטעקטיווען זענען בעשעפטיגט ביי דער אויספארשונג פון לעסינג-מארד און ביים זוכען די מערדער און מיטשולדיגע.

אין דער פערגאנגענער נאכט זענען דורכגעפיהרט געווארען רעוויזיעס אין די האטעלען און רעסטאראנען, וועלכע געפינען זיך נישט ווייט פון דער דייטשער גרענעץ. די פאליציי האט געזוכט די מיטהעלפער פון דייטשען נאציאנאל-סאציאליסט עקערט, וועלכער האט ערמארדעט פראפ. לעסינג'ן.

אין איינעם פון די נאציאנאל-סאציאליסטישע קלובען האט די פאליציי געפונען פערבעהאלטען אין א היטלעריסטישער פאהן א מיט דער האנד געשריבענער נאטיץ, וועלכע לויטעט: „לעסינג מוז שטארבען דעם 29-טען אויגוסט". אין א דארף צווישען נוידארף און די-מאול, א מהלך פון דער דייטשער גרענעץ, האט די פאליציי געפונען דעם רעוואלווער מיט וועלכען פראפ. לעסינג איז ערמארדעט געווארען. אין דארף ביי מאריענבאד איז ארעסטירט געווארען דער פיהרער פון די ארטיגע נאציס אונטערן חשד, אז ער האט דעם מערדער עקערט געהאלפען אנטלויפען.

עס אונטערליגט נישט קיין שום ספק, אז דער מערדער איז עקערט. די נאציס אין שאנץ בערימען זיך ציניש, אז „עקערט איז שוין איצט אין נירענבערג און רויכערט גאנץ רוהיג א ציגאר אויף דעם היטלעריסטישען צוזאמענפאהר".

פ ר א ג (יט"א) דער מיניסטארען-ראט אין טשעכאסלאוואקיי בעהאנדעלט איצט די פראגע וועגען פערבאטען די נאציאנאל-סאציאליסטישע פארטיי אין טשעכאסלאוואקיי און ערקלערען די גאנצע טעטיגקייט פון די נאציס אלס אונלעגאל.

פ ר א ג (יט"א) אין דער לעצטער מינוט ווערט יט"א געוואר, אז די לויה פון ערמארדעטען פראפ. לעסינג וועט פארקומען אין געהיים, אהן וועלכע עס איז עפענטליכע ארויסטרעטונגען.

קערפער פון פראפ. טעאדאר לעסינג

וועט אריבערגעפיהרט ווערען קיין א"י

גרויסע דעמאנסטראציעס צו דער לויה פון פראפ. לעסינג

פ ר א ג (יט"א) דער קערפער פון ערמארדעטען פראפ. טעאדאר לעסינג וועט אריבערגעפיהרט ווערען קיין א"י. ווי עס ווערט איבערגעגעבען, איז דאס געווען דער לעצטער וואונש פון ערמארדעטען. די פועלי-ציון האבען זיך היינט געווענדעט צו דער אלמנה פון ערמארדעטען און איהר ערקלערט, אז זיי נעמען איבער אויף זיך צו טהאן אלץ, וואס איז נויטיג פארן אריבערפיהרען דעם קערפער קיין א"י.

די לויה פון ערמארדעטען אין מאריענבאד וועט פארקומען היינט זונטאג. אין טאג פון דער לויה וועלען די סאציאל-דעמאקראטען אין גאנצען לאנד איינארדנען גרויסע דעמאנסטראציעס געגען דייטשען טערארר, בעזונדערס אין די שטעדט, וואס ליגען נאהענט צו דער דייטשער גרעניץ.

די פאליציי האט היינט ארעסטירט צוויי נאציס אין מאריענבאד, דער חשד געגען די ארעסטירטע איז ענטשטאנען צוליב דעם, וואס אין משך פון די לעצטע 2 טעג האבען זיי זיך שטארק אינטערעסירט מיט דער פערזאן פון ערמארדעטען.

די גאנצע טשעכאסלאוואקישע פרעסע, איינגעשלאסען דעם רעגירונגס-ארגאן „פראגער פרעסע" פערעפענטליכט מארגען גרויסע לייט-ארטיקלען אין וועלכע עס ווערט בעוויינט דער טויט פון פראפ. לעסינג און עס ווערט שארף פראטעסטירט געגען דער היטלעריסטישער העצע.

פ ר א ג, 2 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די אויספארשונג ארום דעם לעסינג-מארד ווערט ווייטער ענערגיש פארטגעזעצט. 11 פערדעכטיגע אין ארגאניזירען דעם מארד זענען ארעסטירט געווארען. די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער רעוואלווער, מיט וועלכען דער מערדער האט געשאסען אויפ'ן פראפ. לעסינג שטאמט פון דייטשלאנד.

מיט די אויספארשונג פיהרט אן דער טשעכאסלאוואקישער אינערן-מיניסטער.

די יודישע קהלה אין מאריענבאד האט בעשלאסען צו בויען א לעסינג-הויז, אין וועלכען ס'זאלען זיך אויפהאלטען מענשען אהן אונטערשייד פון רעליגיע, און פאר אלע אנטלאפענע געלערנטע פון דייטשלאנד.

Dr. med. **H. LUBICZ**
ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 7, טע. 32-141.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אוונד, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

געשלאסען די סעסיע פון דער אגענץ

געווערהלט די פרעזידענטען פון ראט

פראג, 2. (יט"א טעלעגראפיש). נעכטען פארנאכט איז געשלאסען געווארען די סעסיע פון דער יודישער אגענץ. ס'איז בעשלאסען געווארען נישט איינצוגעהן אויף דעם פיפטי-פיפטי סיסטעם. אלע ביז-איצטיגע נישט ציוניסטען אין דער „אגענץ" זענען ווידער בעשטעטיגט געווארען.

פראג, 2. (יט"א טעלעגראפיש). אלס פרעזידענטען פון ראט פון דער אגענץ זענען געוועהלט געווארען פון די נישט ציוניסטען ווילקאר גאלדסמיד, און פון די ציוניסטען — ראטענבערג.

גענעראל-דעבאטע אין ראט פון דער יוד. אגענץ

טענות פון די נישט-ציוניסטען

פראג (יט"א). היינט נאכמיטאג האט דער אגענץ-ראט געשלאסען די גענעראל-דעבאטע איבער די בעריכטען פון דער עקזעקוטיווע וועלכע זענען אפגעגעבען געווארען דורך נחום סאקאלאוו, דר. מאריס העקסטער, דר. ווערנער סענאטאר, פראפ. בראדעצקי, און דר. לאא הערמאן.

נאכמיטאג דיסקוטירט דער אגענץ-ראט די רעארגאניזאציע-פראיעקטען וואס ווערען אויסגעארבייט דורך דער ארגאניזאציאנס-קאמיסיע פון אגענץ-ראט.

די דעבאטע אויף דער פארמיטאג-זיצונג האט זיך אין א בעדייטענדער מאס בעצויגען אויף דער קריטיק פון די מאנגעלהאפטע א"י-לייסטונגען פון די נישט-ציוניסטען. די לעצטע האבען טיילווייז אליין צוגעגעבען אז זייערע לייסטונגען זענען געווען גארנישט קיין בעדייטענדע.

דר. קארלא האט אין זיין רעדע צו. אנד. ער קלערט אז די אגענץ האט געזאלט ווערען דער מעכטיגער יודישער אפאראט פארן א"י-אויפבוי און איז ליידער געווארען בלויז א פאנטאזיע.

ה' מושקאט (באלטישע לענדער) ענטוויקעלט אין זיין רעדע דעם געדאנק, אז דער אנטיסעמיטיזם וועט אומעטום וואקסען אויב א"י וועט נישט אבסארבירען דעם צוזאמענקום פון גלות-יודענטום, נאך אין דעם פאל וועט די פערשלימערונג פון די רעכט פון די יודען אין די גלות-לענדער ברענגען עפעקטיווע רעזולטאטען.

פרייהער פאן אנהוך (בוקאווינע) און רעגירונגס-ראט פרידמאן (אונגארן) האבען אין זייערע רעדעס בעטאנט או אייגענטליך איז יעדער א.ג. נישט ציוניסט אויך א ציוניסט. ער בעטייליגט זיך אין א"י אויפבוי און שטרעבט צו בעטייליגע זאמלונג-רעזולטאטען פאר די א"י-פאנדען.

דירעקטאר גראבשייד (לעמבערג) האט זיך בעקלאגט אויף דער נישט-געהעריגער בעציהונג צו די נישט-ציוניסטען. צוליב דער דענוראדירונגס טענדענץ לגבי די נישט ציוניסטען זענען פיל פון זיי געבליבען שטעהען פון דער ווייטענס, ווייל עס איז ווייט נישט אנגענעהם זיך צוצוהערען צו די דיסקוסיעס וועגען דער ענדערונג פון פיפטי-פיפטי-סיסטעם. אין פערמינדערונג פון דער נישט-ציוניסטישער רעפרעזענטאנץ אנשטאט זיך צו בעשעפטיגען מיט די ברענענדסטע פראגען פון יודישער נויט און דער נויטווענדיגקייט צו פערשטארקען דעם א"י-אויפבוי.

די פראגע פון די אפמאכען מיט דייטשלאנד

אין דער פאליטישער קאמיסיע פון קאנגרעס און אין ראט פון דער יודישער אגענץ

פראג. (יט"א). דער אפמאך מיט דייטשלאנד האט געבילדעט דעם מיטעלפונקט פון די דיסקוסיעס אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער פאליטישער קאמיסיע פון קאנגרעס ווי אויך פון דער געשלאסענער זיצונג פון אגענץ-ראט.

אין דער פאליטישער קאמיסיע פון קאנגרעס איז בעזונדערס שארף קריטיקירט געווארען דער טראנזשען-אפמאך מיט דייטשלאנד (קאמפענסא-ציאנס אפמאך וועגען אויסטויש פון ארץ-ישראל טראנזשען אויף דייטשע אינדוסטריעלע אויסארבייטונגען).

דערביי איז אנגעוויזען געווארען אז אויב דער 3-מיליאן אפמאך קען נאך האבען א געוויסע בערעכטיגונג, ווייל ער ערמעגליכט די יודען ארויסצוציהען זייערע קאפיטאלען פון דייטשלאנד איז דער טראנזשען-אפמאך אבסאלוט שעדליך און איז געגען די וויטאלסטע אינטערעסען פון די יודען אויף דער גאנצער וועלט.

א רייהע מיטגלידער פון דער פאליטישער קאמיסיע האבען געפאדערט פון דער אגענץ-עקזעקוטיווע גענויע ערקלערונגען בנוגע די ביידע אפמאכען.

מיט דערזעלבער פאדערונג איז אויך ארויסגעטרעטען אין ראט פון דער יודישער אגענץ פראפ. שפייער פון בעלגיען, וועלכער פיהרט דעם פארזיץ אויף דער אגענץ-סעסיע אלס שטעלפערטרעטער פון אפוועזענדען ד'אביגדור גאלדסמיד.

איבערגעבענדיג דעם פארזיץ דעם ה' ראבערדס שאלד האט פראפ. שפייער גענומען דאס ווארט און האט געפאדערט גענויע אויפקלערונגען וועגען דעם עצם אין אלע פרטים פון די ביידע אפמאכען מיט דייטשלאנד.

אין נאמען פון דער אגענץ-קאמיסיע האט ה' בעריל לאקער איבערגעחזרט אויף דער זיצונג פון אגענץ-ראט די פעסטשטעלונג וואס איז שוין געמאכט געווארען אין משך פון די קאנגרעס-בעראטונגען, אז די עקזעקוטיווע האט נישט פערהאנדעלט וועגען די אפמאכען און האט זיי נישט געשלאסען. די איינצעלהייטען קענען איבערגעגעבען ווערען אבער נישט אויף א פלענאר-זיצונג פון ראט.

דער ראט פון דער אגענץ האט דעריבער געוועהלט א קאמיסיע פון פינף, וועלכע וועט זיך נאך נאך היינט בעקענען מיט אלע איינצעלהייטען פון די אפמאכען און וועט אויסהערען די גענויע אויפקלערונגען פון דער עקזעקוטיווע.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 07-149
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און מעכסועלע בעראטונג.
אלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לינדמיזיגטע-פרייזען.

אגענץ-ראט קריטיקירט שארף די קאנגרעס-רעזאלוציע וועגען דער לאגע אין דייטשלאנד

פראג, (יט"א). אויף דער היינטיגער זיצונג פון ראט פון דער יודישער אגענץ איז אין דער גענעראל דעבאטע שארף קריטיקירט געווארען די קאנגרעס רעזאלוציע וועגען דער לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד.

פראפ. שפייער וועלכער איז פארזיצער פון דער סעסיע האט אין זיין רעדע בעזונדערס שארף אנגעגריפען דעם טייל פון דער רעזאלוציע וואס שטעלט פעסט אז ארץ-ישראל שטעלט מיט זיך נאר די איינציגע לעזונג פון יודישען פראבלעם אין דייטשלאנד.

פראפ. שפייער האט בעטאנט, אז ארץ-ישראל קומט אין בעטראכט אלס איינע פון די לעזונגען אבער נישט אלס די איינציגע לעזונג. מען דארף אויך בעמיהען אין אנדערע לענדער וואו עס זענען פערהאן לענדער ווי ענגלאנד, פראנקרייך, די איניגטע שטאטען, טשעכאסלאוואקיי און אנדערע, וואו די יודען געניסען דע פאקטא און דע יורע פון גלייכע רעכט.

פראפ. בראדעצקים פאליטישער רעפעראט

אויף דער פלענאר-זיצונג פון ראט פון דער יודישער אגענץ

פראג. (יט"א). אויף דער היינטיגער זיצונג פון אגענץ-ראט האט פראפ. בראדעצקי רעפערירט די פאליטישע לאגע, דער רעדנער האט שארף קריטיקירט דאס נייע א"י-באדע געזעץ און עקלעט'ט, אז ס'געזעץ שטייט אין סתירה צו די יודישע אינטערעסען און וועט שטערען די ענטוויקלונג פון דער יודישער לאנדווירטשאפט אין א"י.

רעדענדיג וועגען פרענטש-בעריכט ערקלערט פראפ. בראדעצקי, אז דער דאזיגער בעריכט איז א פאקט מיט וועלכען מען מוז זיך רעכענען.

דער נעגאטיווער ענטפער פון דער ענגלישער רעגירונג אויף דער פאדערונג איינצושליסען א"י אין פרעפערענץ-צאל-סיסטעם, איז נישט דאס לעצטע ווארט.

פראפ. בראדעצקי מאכט אויפמערקזאם אויף די פערהאנדלונגען וואס זענען די לעצטע צייט געפיהרט געווארען צווישען ציוניסטען און אראבישע פיהרער אין סיריען, די דאזיגע פערהאנדלונגען האבען א גרויסע בעדייטונג און פראפ. בראדעצקי האפט, אז אזעלכע פערהאנדלונגען וועלען געפיה'ס ווער'ען אויך מיט די אראבער פון אנדערע לענדער אין שכנות מיט א"י.

די לאגע אין דייטשלאנד, האט פראפ. בראדעצקי לסוף עקלעט'ט, האט געעפענט די אויגען פון דער גאנצער וועלט, אז א"י איז די איינציגע לעזונג פון דער יודען-פראגע.

טעאטער „פילהארמאניע"
20 נארוטאוויטשא 20
דירעקציע: דור צעלמייסטער.
היינט, זונטאג 2 פארשטעלונגען
12 בייטאג א פריהמארגן
צו זעהר ביליגע פרייזען
פון 50 גר. ביז 170 זל.
און 9 אוונט

מיכאל מיכאלעסקא
צוזאמען מיט דער נאכטיגאל פון דער יודישער ביהנע
בעטי סימענאוו
אין דער הערליכער איינציגער אפערעטע
דער לעצטער טאנץ
בילעטען צו בעקומען אין טעאטער קאסע

ווער האט געוואונען 40 טויזענט דאלאר?

40,000 דאל. — נ. 1392937.
8,000 דאל. — נ. 1310510.
3,000 דאל. — נ' 702 1363 381658 850623.
1,000 דאל.—נ. 811565 198128 1465239 747127 1269788.
500 דאל. — נ. 37588 947627 1057909
275689 1479433 788807 462275 1196567
865027 1100575.
100 דאל. — נ. 48484 1317565 756365
617040 1402587 1184363 684286 827343
484628 516607 77610 135035 1224174
591952 938181 924754 269657 1003573
1319436 899217 217013 979217 365826
611215 1269728 666004 496138 701380
1499434 932739 64294 951367 196041
189519 605414 486624 1233061 683316
770267 1346257 1195639 1397709 691330
399581 1408475 90795 439443 1145190
1142535 834497 1068334 1499140 258654
451177 124341 65357 414041 294380
615498 954917 1186040 1008366 1436131
82391 2251 328646 958625 493994 994690
125455 686609 70171 458845 694831
1251676 1417219 1017938 739027 936313
1060845.

צוזאמענפאר פון „שווארצע קראהען" אין נירנבערג

די נאציאנאל=סאציאליסטען ווילען נאך פיל אויפטון אין דער ראסען-טעאריע

נירנבערג, 2 (ספ. טעל.) פרייטאג האט זיך אין נירענבערג אנגעהויבען, אין דער אנוועזענהייט פון היטלערן און זיין שטאב, דער קאנגרעס פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פאר-טיי. דער זאל, וואו דער קאנגרעס קומט פאר, נעמט אריין 30 טויזענד מענשען. דער זאל איז געווען פול. ס'איז געווען אנוועזענד דער דיפלא-מאטישער קארפוס און דעלעגאטען פון דער אי-טאליענישער פאשיסטישער פארטיי.

דער בייערישער מיניסטער וואגנער האט אדורכגעלייענט היטלערס מאניפעסט וועגען זיג פון די נאצי=סאציאליסטען און וועגן פערפעסטיגען דעם זיג.

דאן האט ד"ר גראס געהאלטען א רעפע-ראט וועגען דער ראסען-טעאריע. דער רעדנער האט געזאגט, אז נישט קיין ווירטשאפטליכע, פא-ליטישע אדער אינערליכע קאטאסטראפעס פערניכטען פעלקער, נאר ביאלאגישע סבות פערניכטען די קראפט און געזונט פון דער ראסע.

די נאציאנאל - סאציאליסטען בעטראכטען בעוואוסטזיניג די ראסען-טעאריע אלס צענטראלען פונקט אין זייער פראגראם. אויף דעם געביט וועט די רעגירונג ווייטער איינפיהרען ראדיקאלע נייהייטען, ווייל די צוקונפט פון דייטשלאנד איז אפהענגיג פון דער צאל און ווערט פון די קינדער.

בערלין, 2 (ספ. טעל.) אויף דער שבת-דיגער זיצונג פון נירענבערגער קאנגרעס, האט היטלער געהאלטען א גרויסע רעדע. ער האט זיך ארויסגעזאגט פאר ראסען-איינהייט, געגען פאצי-פיזם און אינטערנאציאנאלע דעמאקראטיע.

עפענטליכע בעשולדיגונגס-רעדעס בנוגע דעם אונטער-צינדען פון רייכסטאג

פאריז, 2 (ספ. טעל.)

די אינטערנאציאנאלע יורידישע קאמיסיע, וואס פארשט אויס דעם ענין פון אונטערצינדען דעם רייכסטאג וועט זיך צונויפקומען דעם 14 ד.ח. און וועט בעשליסען צי מען זאל די מאטעריאלען איבערגעבען דעם דייטשען פראקוראר אדער זיי בעהאלטען פאר'ן האגער אינטערנאציאנאלן טריבונאל.

ס'איז אבער שוין זיכער, אז די אויסלענדישע אדוואקאטען, וואס זענען נישט צוגעלאזען אלס פערטיידיגער וועלען האלטען עפענטליך זייערע פערטיידיגונגס-רעדעס דעם 1. סעפט. אין פאריז.

היטלער וויל ארעסטירן גערינגן

פאריז, 2 (ספ. טעל.)

„לע זשורנאל" שרייבט, אז די בעציהונגען צווישען היטלער'ן און געהרינג האבען זיך אזוי פערשארפט, אז היטלער האט געטראכט וועגען ארעסטירען געהריג'ען.

דייטשלאנד פיהרט צו א מלחמה

פאריז, 2 (ספ. טעל.)

ביינאכט איז זיך צונויפגעקומען אויף אן-עקסטרע געשלאסענע זיצונג דער גאנצער פראנ-צויזישער קאבינעט.

אויף דער דאזיגער זיצונג איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען די בעוואפענטע הכנות וועלכע דייטשלאנד מאכט צו א נאהנטער מלחמה.

דער פרעמיער דאלאדיע האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען די פראנצויזישע בעפעסטיגונגען ביי דער דייטשער גרענעץ. נאך א 3-שעהדיגע דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען צו אקצעפטירען דעם בעפעסטיגונגס-פלאן פון פראנצויזישען קריגס' מיניסטעריום.

פאריז, 2 (ספ. טעל.)

היינט ביינאכט זענען אויף דער דייטש-פראנצויזישער גרענעץ פארגעקומען גרויסע פליה-מאנעווערס, אונטער דער אנפיהרונג פון פעלד-מארשאל פטען. די אנגרייפענדע קרעפטען בעשטייען פון 100 אעראפלאנען. די מאנעווערס דארפען פעסטשטעלען צי קאן מען פערטיידיגען פאריז גע-גען א לופט-אנגריף פון דייטשלאנד.

פאריז, 2 (ספ. טעל.)

דעם 9-טען סעפטעמבער וועלען זיך ביי נאנסי אנהויבען גרויסע מיליטערישע מאנעווערס. צום ערשטען מאל וועט ארויסטרעטען א דיוויזיע קאוואלעריע, וועלכע איז פולשטענדיג מאטאריזירט.

אין די מאנעווערס וועלען זיך בטייליגען די וויכטיגסטע פראנצויזישע מיליטער-לייט מיטן גע-נעראל וויינאן בראש.

לאנדאן, 2. (ספ. טעל.)

דער קאמיטעט, בראש פון וועלכען עס שטייט פראפ. איינשטיין, האט פערעפענטליכט א „ברוין בוך" וועגען היטלער-טעראר. דאס בוך ווייזט, אז פון חודש מערץ אן האבען די היטלעריסטען דער-מארדעט אויף א בעסטימטען אופן 500 פערזאן.

אין „ברוינעם בוך" געפינען זיך א רייה אר-טיקלען, וועלכע קריטיקירען שארף דעם היטלער-רעזשים.

דער פיהרער פון די ענגלישע אומאפהענגיגע סאציאליסטען האט נעכטען אינטערוועניט ביים אויסערן-מיניסטער סיימאן, וועלכער האט צוגעזאגט זיך צו פערנעמען מיט דער פראגע פון היטלער-טעראר.

אויך די צוגעלאזענע יודישע אדוואקאטען אין דייטשלאנד ווערען באיקאטירט

בערלין, (יט"א). דער נאציאנאל-סאציאליס-טישער יוריסטען-בונד האט מיט א צייט צוריק פער-עפענטליכט אן אויפרוף אז אריער זאלען בעשעפטי-גען אויסשליסליך ארישע אדוואקאטען. אין געגע-פאל ווערט געדראהט אז די נעמען פון די פערזאנען אדער פירמען, וועלכע בעשטימען יודישע אדוואקאטען אלס זייערע פראצעס-פארשטעהער וועלען פערעפענטליכט ווערען אין דער פרעסע.

די דראהונג ווערט שוין פערווירקליכט און די „העסישע פאלקס-וואכט" פערעפענטליכט אונ. ק.: „בלויז דייטשע אדוואקאטען אין די דייטשע געריכ-טען" די נעמען פון די פראצעס-צדדים, וועלכע לא-זען זיך בעדינען דורך נישט ארישע אדוואקאטען.

די „פראנקפורטער צייטונג" בעמערקט דער-צו אז די דאזיגע אקציע דראהט צו בעריבען פון יענע עקזיסטענץ-מעגליכקייט די יעניגע נישט-ארישע אדוואקאטען וועלכע מען האט אויפ'ן סמך פון אויסנאהם-בעשטימונגען ערלויבט ארויסצוטרעטען אין געריכט. די אויסנאהם-בעשטימונגען פון די אריער-ארגאנען ווערען אזוי ארום פאקטיש ווירקונגסלאז און אפילו די נישט-ארישע פראנט-קעמפער פערליערן יעדע עקזיסטענץ-מעגליכקייט.

אינערליכע הלואה אין פוילען

אין דער הויך פון 150 מיליאן זלאטים

ווארשא, 2. (טעלעפאניש). די רעגירונג האט בעשלאסען אויסצושרייבען א אינערליכע הלואה אין דער הויך פון 150 מיל. זל. דאס געלד פון דער הלואה וועט בענוצט ווערען אויף צו דעקען דעם בודזשעט-דעפיציט פון היינטיגען יאהר.

פערעפענטליכט דעם באדען-שוץ-געזעץ אין ארץ-ישראל

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראפיש). ס'איז פערעפענטליכט געווארען דער ביי'ער באדען-שוץ-געזעץ מיט עטליכע קליינע ענדערונגען.

ראדיא=פראגראם

זונטאג, דעם 3 סעפטעמבער 1933

9 – טראנסמיסיע פון ספאלע. 10,30 – פאלקס-מוזיק. 11,30 – „דזשינקס" אין ספאלע. 11,57 – צייט-סיגנאל. 12,00 – קאמוניקאט 12,15 מוזיק=פריהמארגען. 2 – רעפעראט. 3,05 גראמא-פאן. 3,30 פראגראם פאר יוגענד. 3,45 פאר קינ-דער. 4 – פייערליכקייטען אין ספאלע. 5 – מעטש פוילען-טשעכאסלאוואקיי. 5,30 – רעפעראט. 5,45 גראמאפאן. 6 – קאנצערט. 6,40 פערשידענעס 6,55 ספארט פון לאדז. 7 – אודיציע. 7,40 – פאסט-קעסטעל. 8 – קאנצערט. 8,50 – ידיעות. 9 – פייערליכקייטען אין ספאלע. 9,30 – טראנס-מיסיע פון לעמבערג. 10,25 – ספארט-ידיעות פון אלע ראדיא-סטאציעס אין פוילען. 10,40 – קאמו-ניקאטען. 10,45 טאנץ-מוזיק.

פון אויסלאנד

11,15 בודאפעשט – סימפ. קאנצערט. 11,55 וויען – סימפ. קאנצערט. 3,45 לאנדאן – קאמעראל-קאנצערט. 5,25 מאסקווע – אפערע פון וואגנער. 8 – פראנקפורט – אפערעטקא. 8,05 – בערלין – אפערעטקע. 8,45 רוים – אפערעטקע, 8,45 מיי-לאנד – אפערע.

OGŁOSZENIE.

Zarząd m. Łodzi ogłasza **PRZETARG PUBLICZNY** w ciągu jednego roku pieczywa żytniego i pszennego do instytucyj miejskich.

Oferty składać należy w Wydziale Gospodarczym ul. Narutowicza No. 65, pokój No. 5 do dnia 18 września 1933 roku godziny 10-ej rano w kopertach podwójnych, zalakowanych pieczęcią firmową każda z napisem: „Oferta do przetargu mającego się odbyć dnia 18 września r. b. na dostawę pieczywa" z podaniem nazwy firmy oraz adresu.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 18 września 1933 roku o godzinie 10-ej w wymienionym Wydziale, gdzie można się zapoznać uprzednio ze szczegółami dostawy i otrzymać wzór oferty.–

Łódź, dnia 3 września 1933 roku.

Zarząd m. Łodzi

הזכרה.

היינט, זונטאג, דעם 3 סעפטעמבער, פינקטליך 12 א זייגער מיטאג, צו דער יאהרצייט פון אונזער לאנגיעהריגען געוו. געשעצטען פרזעס

שמואל הערשבערג ז"ל

קומט פאר א הזכרה אויפ'ן בית-החיים, צו וועלכע אלע מיטגלידער, קרובים און בעקאנטע ווערען געבעטען צאהלרייך צו קומען.

די פערוואלטונג פון „לינת-החולים"
פאלודניאווא 19.

דו קענסט מיך טרעפען
– אין –
„MOULIN BLEU"
10 פאלודביאווא 10
אויפ'ן
פייף אדער דאנסינג

א הארציגען מזל-טוב ווינשען מיר
ה' יהושע דוד גליקסמאן
און פרוי
צו דער חתונה פון זייער ליבע טאכטער פרל. צערל
מיט ה' משה זילבערשאץ
און דעם יונגען פאר א גליקליך צוזאמענלעבען.
מאיר ראפאפארט
יוסף ציבוך
אברהם ציבוך
4594

קאלאניאל-קליינהענדלער-פעראיין
שרודמיעסקא 20.

היינט, זונטאג, דעם 3/9 ד. י. 5 נאכמ: צום ערש-טען טערמין און 6 א זייגער צום צווייטען טערמין, ביי יעדע צאהל מיטגלידער, קומט פאר אין אייגענעם לאקאל

די יעהרליכע
גענעראל - פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג; 2) וואהלען פון א פרעזידיום; 3) טעטיגקייטס-בעריכט; 4) בעריכט פון דער רעוויזיאנס=קאמיסיע; 5) בעשטעטיגען דעם בודזשעט אויף 1933/34; 6) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיסיע; 7) פרייע פארשלאגען.

די פערוואלטונג.
4602

ד״ר [illegible]
[illegible] 8
[illegible] 17989

7=קלאסיגע שולע און פרעבעל=שולע
קאצענעלזאן=נאחומאוו

פאמארסקא 20 (צווייטער דורכגאנג סאלנא 4) — טעל. 177=01

איינשרייבונגען פון נייע שילער ווערען אנגענומען אין אלע קלאסען, ווי אויך פאר ענטוויקעלטע קינדער פון 5 יאהר אין A° (פארבערייטונגס-קלאס).

אין פרעבעל=שולע ווערען אנגענומען קינדער פון 3 יאהר אן.

ביי דער שולע עקזיסטירט א נאכמיטאג-הנהה-שולע פאר אונבעמיטעלטע אדער פיזיש-שוואכע קינדער.

אונטעררישטס-שפראך אין שולע, ווי אויך אין פרעבעל-שולע — פויליש. די העברעאישע שפראך און די למודי-קודש זענען געשטעלט אויף דער העכ-סטער מדרגה. די פארמאליטעטען מיט דער שול-מאכט ערלעדיגט די קאנצעלאריע.

די למודים האבען זיך שוין אנגעהויבען.

דער לאקאל פון שולע איז פערגרעסערט. איינשרייבונגען פון 10 פריה ביז 2 נ"מ.

אכטונג! דער שול-פראגראם איז צוגעפאסט צום נייעם געזעץ פאר רער ארגאניזאציע פון גאנצען שול-וועזען. נאכ'ן ענדיגען פון 7 אדזשיאלען טרעטען די שילער אריין אין א האנדעלס- אדער פאך-שולע, און נאך 6 אדזשיאלע אין גימנאזיום. די פרייזען פון שכר-למוד זענען בעדייטענד פערקלענערט.

איך גיב ארויס אויסצופערטיגען
סוויטערס
נאך ערשטקלאסיגע אויספערטיגונג ווערט פערלאנגט
ביי מענענבוים
38 פיעטריקאווער 38
לינקע אפיצינע, 2-טער שטאק
טעל. 179-60.
4601

Dr
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראזי-קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אוו.

Dr. med. **NIEWIAŻSKI**
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9 – 1 פארטיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
LUDWIK MINC
אינערליכע קראנקהייטען
זגערזשער 11 טעל. 118-50.
עמפפאנגט פון 5–8 אוונד.

פאר
גאלד, בריליאנטען, ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעם
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג
דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס'איז ערעפענט געווארען דאס
אמבולאטאריום
ביים פעראיין „מלבוש ערומים"
שעניעוויטשא 3/5,
וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט פון 9 פריה ביז 7 אוו.
שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים
נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אפצאה-לונגען.
די פערוואלטונג.

כירורגישער קאבינעט
Dra med.
M. Kantora
איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאנא 5
טעל. 112=22
נעהמט אן פון 1–3 און פון 6–8 אוו.
לעמשניצע-פרייזען.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 8–11 פריה, פון 1–2 מיטאג און פון 5–9 אוונט. זונטאג פון 10–1 בטאג
אלע ארט אנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע לעמשניצע-פרייזן

Z prawami Gimnazjów Państwowych
Gimnazjum Humanistyczne Męskie
oraz **Prywatna Szkoła Powszechna**
I. Kacenelsona
w Łodzi, ul. Zawadzka 43, tel. 151-79

אנמעלדונגען פון נייע שילער נעמט אן די קאנצעלאריע אלע טאג פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אוונד.

אין דער מוסטערהאפטער פרעבעל=שולע (גן-ילדים) ווערען אנגענומען קינדער (יינגלעך און מיידלעך) פון 4 יאהר אן.

די למודים הויבען זיך אן זונטאג, דעם 3. סעפט.

לאדז, 3 סעפטעמבער 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 3 סעפטעמבער 1933

אין ים פון ווערסיעס און קאמבינאציעס

קארעספאנדענץ פון פראג

די גענעראל-דעבאטע אויפ׳ן קאנגרעס איז בכלל געשטאנען אויף א גאנץ נידריגען ניווא, א שטארקען איינדרוק האט דאך געמאכט די רעדע פון דר. סטיפען ווייז, דאס איז געווען א גרויס-צאגיגע בעשולדיגונגס-רעדע אויפ׳ן אדרעס פון די לינקע און זייער פאליטיק אין פאלעסטינע, די ווערטער פון סטיפען ווייז, געפינען געוועהנליך א גרויסען אפקלאנג אין דעם יודישען בירגערטום און דערפאר האבען זיך די ארבייטער-פארשטייער געפילט פון זיינע ווערטער זעהר געטראפען.

זיי האבען איהם אהן אויפהער איבערגעריסען און נאך זיין רעדע געשיקט אויף דער טריבונע איינע פון זייערע בעסטע אראטארען, רמז׳ן, דעם פרעזעס פון דער פערמאנענץ-קאמיסיע אויפ׳ן איצטיגען קאנגרעס, רמז האט אין שטארקע ווערטער אויסגעדריקט זיין טיפע בעדויערונג, וואס א פערזענליכקייט פון אזא פערנעם ווי דר. סטיפען ווייז איז ארויסגעטראטען מיט פארווארפען אויפ׳ן אדרעס פון די ארבייטער, נישט אויספארשענדיג פריהער, צי די בעשולדיגונגען, וועלכע ווערען זיי געמאכט, האבען א גרונד.

איבער דער פראגע וועגען בערל קאצענעלסאנס פארשלאגען מכוח דער ערמארדונג פון ארלאזאראוו און וועגען בעשטימען אנ׳אויספארשונגס-קאמיסיע האט דאס פרעזידיום פון קאנגרעס אפגעהאלטען אהן א שיער בעראטונגען. עס איז סוף-כל-סוף בעשלאסען געווארען צו בעשטימען א קאמיסיע פון 6 פערזאן וועלכע זאלען אויספארשען די בעשולדיגונג, אז אין פאלעסטינע זאל זיך געפינען א גרופע, וואס געהערט צו דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע און וואס האט אגיטירט פאר אנווענדען געוואלט-מיטלען פאר פאליטישע צוועקען. אין דער קאמיסיע גועהען אריין: לעא מאצקין, הרב בערלין, פראפעסאר בראדעצקי, דר. נחום גאלדמאן, דר. יאקאבסאן, און מ. אוסישקין. ביז דער דאזיגער בעשלוס איז אנגענומען געווארען זענען ארויסגעלאזען געווארען אויף דער טריבונע פערשידענע רעדנער, כדי אויסצופיהלען די אזוי גערופענע פערלענגערונגס-פויזעס.

ב

און דערווייל איז די קאנגרעס-צייט געלאפען, לויט׳ן בעשטימטען פלאן, האט זיך דער קאנגרעס געזאלט ענדיגען נאך דאנערשטאג. פרייטאג האט זיך געזאלט אנהויבען די סעסיע פון דער יודישער אגענץ, אבער דער קאנגרעס האט זיך צו דער פאר-אויסגעזעהענער צייט נישט געענדיגט. נאך מעהר, די וויכטיגסטע ארבייטען זענען נאך געבליבען און די אגענץ האט געמוזט אנהויבען איהרע ארבייטען פאראלעל מיט די ארבייטען פונ׳ם קאנגרעס. אלע פיהלען אז אזא מין אופן פון פיהרען דעם קאנגרעס איז נישט צוועקמעסיג, און פון אלע זייטען הערען זיך שטימען וועגען דער נויטווענדיגקייט צו רעפארמירען דעם קאנגרעס-רעגולאמין און דעם גאנצען אופן און גאנג פון די זיצונגען און בעראטונגען. מען פיהלט אז אזוי ווייטער קען עס נישט געהן. דער קאנגרעס ווערט פערוואנדעלט אין א שוי-שפיל, וואס איז נישט שטענדיג אינטערעסאנט, דער קאנגרעס מוז פערוואנדעלט ווערען אין אנ׳אמת׳ן פארלאמענט, וואס איז אויסגערעכענט נישט — אדער נישט בלויז — אויף אויסערליכע עפעקטען, נאר אויף ערנסטער, זאכליכער ארבייט.

דערווייל האבען אנגעהויבען צו ארבייטען די קאמיסיעס, אבער די פערמאנענץ-קאמיסיע, אט די נשמה פון קאנגרעס, פערנעהמט זיך מיט סאבאטאזש, נישט קוקענדיג אויף די פארשלאגען פון די אלגעמיינע ציוניסטען און פון דער גראסמאן-פראקציע האבען די לינקע נישט געוואלט צוטרעטען צו די מע-ריטארישע פערהאנדלונגען וועגען צוזאמענשטעל פון דער קינפטיגער עקזעקוטיווע, אונטער פערשידענע אויסרעדען האבען זיי געפרובט זיך ארויס-דרייען פון דער דיסקוסיע איבער דער דאזיגער פראגע. די סיבה ליגט דערין, וואס נישט קוקענדיג אויף אלצדינג איז דער ענין וויצמאן נאך אלץ נישט אויפגעקלערט, און איז איינגעהילט אין א געהיימניש. מעגליך אז ווען דער דאזיגער בריף וועט דערגיין צום לעזער וועט דער ענין שוין זיין אויפגעקלערט, אבער אין איצטיגען מאמענט, איז קיין שום זאך נישט בעוואוסט, עס איז באר פערהאן א ים פליאש-קעס און קלאנגען.

א דעלעגאציע פון ארבייטער. דהיינו, בערל קאצענעלסאן און שפרינצאק זענען אין אנ׳אעראפלאן געפלויגען צו וויצמאנען און צוריקגעקומען מיט גארנישט, וויצמאן האט זיך אפגעזאגט אנצונעהמען די פרעזידענטור פון די ארבייטערס הענט. וויצמאן האט נישט געוואלט אננעהמען די מיסיע צו שאפען די עקזעקוטיווע אויף אזא ענגער באזע און האבענדיג אונטער זיך אזא קליינע מעהרהייט, וויצמאן וואלט געווען גרייט צו לאזען אין א זייט די רעוויזיאניסטען. מען שמועסט אפילו אז ער וואלט זיי וועלען איינגאנצען אויסשליסען פון דער פארטיי, אבער די אפאזיציע פון די רעוויזיאניסטען קען מען נאך ווי עס איז נישט דערליידען, נאר האבען געגען זיך א חוץ די רעוויזיאניסטען אויך מזרחי און א גרויסען טייל פון די אלגעמיינע ציוניסטען, דאס איז שוין צופיל, ווייל הגם די דאזיגע גרופען זענען אויפ׳ן קאנגרעס אין דער מינדערהייט, שטעלען זיי אבער אין דער ווירקליכקייט פאר מיט זיך א מעהרהייט אין דער בעוועגונג. און דעריבער האט וויצמאן אפגעזאגט. ער וואלט געקאנט אננעהמען די פרעזידענטור פון די הענט פון גאנצען קאנגרעס, אדער פון זיין בעדייטענדער מעהרהייט. אבער די לינקע, וועלכע שטעלען מיט זיך פאר די גרעסטע גרופירונג אויפ׳ן קאנגגרעס, האט ווייניג געטון, כדי אזא מעהרהייט צו שאפען. די טאקטיק פון

די לינקע, איז, ווידוט אויס, בעשטאנען אין דעם צו פערשלעפען דעם קאנגרעס און מיד מאכען די פראקציעס. מען בעשולדיגט אויך די לינקע, אז זיי שפעקולירען דערויף דאס א טייל פון די דעלעגאטען וועלען אוועקפאהרען און זיי וועלען בלייבען די הער-רען פון דער לאגע. די אמעריקאנער דעלעגאטען טאק-קע, אז זיי וועלען אוועקפאהרען. מ׳האלט אבער, אז אזא טאקטיק קען זיך אין די לינקע שטארק נוקם זיין. ווייל סוף כל סוף קען מען דורך א געהעריגער טאקטיק שאפען א צייטווייליגע מעהרהייט אויפ׳ן קאנגרעס און וועהלען אנ׳אייגענע עקזעקוטיווע, אבער זיין אנ׳ארגאניזאציע וואס שטיצט זיך אויף פרייוויליגער פעראיינינגונג, קען מען נישט רעגירען געגען דער מעהרהייט, אדער אפילו געגען א בעדייטענדער מינדערהייט, בעזונדערס אין צייטען פון ווירטשאפטליכען קריזיס, פון שלעכטער פאליטישער קאניונקטור, און שווערע בסיבות, אויף וועלכע דאס יודענטום איז אויסגעשטעלט.

אין צוזאמענהאנג מיט דער קינפטיגער פרע-זידענטור שוועבען ארום א חוץ דעם נאמען פון וויצמאן די נעמען פון סאקאלאוו און פון בן-גוריון. בנוגע דער פערזאן פון סאקאלאוו׳ן געהט ארום די ווערסיע, אז אין פאל, ווען וויצמאן זאל זיך צוריקציהען, זאל סאקאלאוו געוועהלט ווערען אלס עהרען-פרעזידענט פון דער ארגאניזאציע מיט א געהעריגען געהאלט.

אט אזוי שווימט מען ארום אין א ים פון ווערסיעס און קאמבינאציעס, פון וועלכע עס וועט סוף-כל-סוף מסתם ארויסשווימען דער ביזאיצטיגער פרעזידענט סאקאלאוו.

ד"ר א. ראט.

דער נייער שאנד-פלעק פון דער מערדער-צענטראלע

די ערמארדונג פון פראפ. לעסינג אין מאריענבאד

דער שוידערליכער מארד איבער דעם בעריהמטען יודיש-דייטשען געלערטען און דיכטער, דעם עמיגראנט פראפעסאר לעסינג אין מאריענבאד, האט נאכאמאל העל בעלויכטען דעם עקלהאפטען פרצוף פון דער היטלעריסטישער בעסטיע. די נאצי-באנדיטען בעגנוגענען זיך שוין נישט מיט דעם אייגענעם בריטען געביט פאר מארד און רויב, זייערע פערברעכערישע הענט שטרעקען זיך אויס אויך אויסער די גרעניצען פון דייטשלאנד און פער ניכטען די פערזענליכקייטען, וועלכע זיי האלטען פאר געפעהרליך. די טשעכא-סלאוואקישע רעפובליק, ווי איבריגענס די גאנצע ציוויליזירטע וועלט שטייט אונטערן אונגעהויערן רושם פון שענדליכען מארד אין מאריענבאד, וואס איז געלענקט געווארען פון בערלין. די טשעכא-סלאוואקישע פרעסע שרייבט מיט עמפערונג וועגען דעם בעגאנגענעם מארד, אנווייזענדיג נאכאמאל אויף דער געפאהר, וועלכע עס דראהט די שכנים פון דעם היטלער-לאנד. אין א לייט-ארטיקעל וועגען דעם מארד שרייבט די „פראגער פרעסע":

אויפן געביט פון דער טשעכא-סלאוואקישער רעפובליק איז ערמארדעט געווארען אנ׳עמיגראנט, וועלכער איז געקומען צו אונז אין א מאמענט, ווען אין זיין היימאט איז פאר פאליטישער פער-פאלגונג געווען דער אומשטאנד, וואס א מענש האט נישט געקאנט צושטעלען קיין דאקו-מענט וועגען דער ארישער אפשטאמונג פון זיינע גרויסעלטערן.

פראפעסאר לעסינג איז לויט זיין וועזען געווען נישט קיין פאליטישער מענש, און עס בלייבט אונפערשטענדליך, פארוואס די מארד-בעסטיע האט גראד איהם פערפאלגט מיט אזא מין הארטנעקיגקייט, אמת, ער האט זיך געהאט בעת א וואהל-קאמפאניע ארויסגעזאגט אין אנ׳ארטיקעל געגען דעם איצטיגען מלוכה-פרעזידענט אין דייטשלאנד, אבער דאס האבען דאך אויך געטון די יעניגע, וועלכע האבען איצט די הערשאפט אין דייטשלאנד. (עס האנדעלט זיך דא וועגען א קאלאסאלער קאמפאניע, וואס איז געפיהרט געווארען געגען פראפ. לעסינג׳ן, צוליב זיינעם אנ׳ארטיקעל אין „פראגער טאגעבלאט", אין וועלכען דער געלערטער האט זיך ארויסגעזאגט געגען דער קאנדידאטור פון הינדענבורג׳ן בעת די דעמאלטיגע וואהלען פון דייטשען פרעזידענט. די קאמפאניע געגען לעסינג׳ן האט דעמאלט אנגענומען אזעלכע געוואלטיגע פאר מען, אז ער האט געמוזט פערלאזען זיין קאטעדרע ביי דער פאליטעכניק אין האנאווער. לעסינג האט אבער שפעטער בעקומען פון פרייסישען בילדונגס-מיניסטער א הויכע וויסענשאפטליכע מיסיע, וועלכע איז איבערגעריסען געווארען באלד ווי די היטלעריסטען האבען איבערגענומען די מאכט. בעמ. פון רעד. „נ. פ.")

ביים בעאורטיילען די טאט איז קודם כל אויפפאלענד דער פאקט, וואס די צענטראלע פון די מערדער מיינט אויס זארגפעלטיג דורכצופיהרען א מארד אויפ׳ן געביט פון א שכנישער גרויסער מלוכה. נאך איין אומשטאנד איז אויפפאלענד, וואס די אטענטאטען, דאס איבערגעהן די גרע-ניץ און די מארדען קומען פאר הויפטזעכליך אין יענע געביטען, וואו מען וויל האלטען אין אויפ-רעגונג א צאהלרייכע דייטש-רעדענדע בעפעלקערונג, און דאס כדי געגנער אפצושרעקען און אנ-העגגער אויפצומונטערן. די דייטשע גרעניץ זאל, ווייזט אויס, אויף איהר גאנצער לענג געמאכט ווערען פאר א בעוועגליכער גרעניץ. די מענשען זאלען זיך צוגעוואוינען דערצו, אז זיי זאלען שטענדיג האבען פאר די אויגען די מאכט פון דער נאצי-בעוועגונג. און דערפאר טאקע פאלען צונויף די געשעהענישען: די פערלעצונג פון דער שווייצארישער גרעניץ, דער אנפאל אין אינסברוק און איצט אויך דער מארד אין מאריענבאד.

די צייטונג ווייזט דאן אן אויף דער טעטיגקייט פון די ארגאניזאציעס און בלעטער אין טשעכאסלאוואקיי, וועלכע סימפאטיזירן דער נאצי-בעוועגונג און שרייבט, אז דער מארד פון פראפ. לעסינג דארף געבען די געלעגענהייט דער עפענטליכער מיינונג און דער מאכט פון דער רעפובליק אויסדריקליך צו בעטאנען, אז דער באדען פונ׳ם לאנד איז פאר דער בעפעלקערונג הייליג און אונ-פערלעצליך און אז אזוי מוז עס אויך ווייטער זיין. „די ערמארדונג פון פראפ. לעסינג", פיהרט אויס „די פראגער פרעסע", „אט דער נייער שאנד-פלעק", וואס קומט צו צו די פיל אנדערע, וועלכע מיר אבסערווירען מיט שרעק אין די לעצטע חדשים, מוז זיין די לעצטע טאט פון דעם מין אויף אונזער באדען"...

עס קומען שוין שטרייקען און לאקאוטען

דער באדען, אויף וועלכען עס איז געבויט רוזוועלט׳ס ווירטשאפטליכער עקספערימענט

פונ׳ם אנהויב אויגוסט אן האבען זיך רוזוועלט׳ס ווירטשאפטליכע „צארען", ווי מען רופט זיי אין אמעריקע, מיט גענעראל דזשאנסאן בראש גענומען אדורכפיהרען דעם פלאן, וועלכער דארף אין אמעריקע אויפלעבן די „פראספעריטי" און א סוף מאכען צו דער ארבייטסלאזיגקייט. עס איז נאך פריה צו מאכען א סך-הכל אויף וויפיל דער דאזיגער פלאן קען זיך איינגעבען, עס איז נאך אפילו נישט בעוואוסט ווי דער גרעסטער טייל פון אונטערנעהמער בעציהען זיך צו רוזוועלט׳ס „קאד", וואס פאדערט צו בעגרעניצען די צאהל פון די ארבייטס-שעה׳ן ביז 35–40 א וואך און דערביי פערגרעסערען דעם ארבייטס-לוין ביז 13–15 דאלאר. עס איז נאך נישט בעוואוסט וויפיל אונטערנעהמער, וועלכע האבען נישט געוואלט אננעהמען דעם „קאד", האבען בעקומען ווי עס האט זיך מעלדעריש אויסגעדריקט גענעראל דזשאנסאן, „מיט א שטיוועל אין מארדע אריין".

אבער איינציגע מאטעריאלען. כדי זיך קלאר צו מאכען, צו וואס עס קען ברענגען דער גרויסער עקספערימענט פון רוזוועלט׳ן זענען שוין פאראן. און דאס, וואס עס קומט פאר אין דער איבער-אטלאנטישער מלוכה איז זעהר בעדייטענד און אינטערעסאנט. מיט רוזוועלט, מיט דער הויפט פון זיינע „צארען" נעמ. דזשאנסאן זענען געווארען איצט פאלקס-העלדען, וועלכע האבען בעוויזען צו בעוועגען און צוצוציהען צו זיך די אויפמערקזאמקייט פון די פאלקס-מאסען, צו שאפען א ברייטע בעוועגונג און אויפצולעבען, פון אנהויב כאטש פינאנציעל די אינדוסטריע. דאס זעלבע ציל דארף אויך דינען דער נאר וואס ערקלערטער שיפען-בוי-פראגראם, וועלכער האט ארויסגערופען אזא אונ-רואיגקייט אין יאפאן.

דאס רעדוצירען די צאהל פון די ארבייטס-שעה׳ן ביים פערגרעסערטען ארבייטסלוין און אויפגעלעבטער אינדוסטריע וועט, פארשטייט זיך, ארויסרופען א צופלוס פון ארבייטס-הענט אין דער אינדוסטריע. די ארבייטסלאזיגקייט הייסט פערקלע-נערט ווערען. דאס גרעסערע פעדינגסט וועט ברענגען א פערגרעסערונג פון די קאנסומענטען, וואס וועט העכערען אויך די פרייזען פון די פראדוקטען פון ערשטען געברויך. עס וועט זיך שאפען אנ׳אויפלעבונג, וואס וועט זיך שוין נאכדעם קענען האלטען פון זיך. כדי ענטגילטיג זיך בעפרייען פון דער יאפאנישער און איירא-פעאישער קאנקורענץ האט רוזוועלט׳ס רעגירונג בעשלאסען צו גיין אזוי ווייט, ביז אפילו צו פולער „עמבארגא" אויף אלע אויסלענדישע סחורות. די פעראייניגטע שטאטען רעכענען איבערצורייסען מיט איירא פע, האלטענדיג, אז עס גענוג פאר זיי אויסצונוצען די מערק פון כינע, אינדיען, אמעריקא און די סאוויעטען. די סחורות פון די אונטערנעהמונגען, וועלכע האבען אנגענו-מען דעם „קאד", האבען בעקומען דאס רעכט זיך צו בעצייכענען מיט׳ן הערב פון „בלויען אדלער". די סחורות, וועלכע וועלען נישט זיין בעצייכענט מיט׳ן בלויען אדלער וועלען ערקלערט ווערען אונטער׳ן באיקאט. וואס דאס בעדייט רעאל, וועגען דעם וועלען מיר זיך דערוויסען ערשט אין א צייט ארום.

די ארבייטער-מאסען אין די פעראייניגטע שטאטען רופען אזוי ארום צו א קאמף פאר א קורצער ארבייטס-וואך און הויכען ארבייטס-לוין. גלייכצייטיג ווערט די דאזיגע אידעע געווארפען צווישען די ארבייטער-מאסען אין אויסלאנד, קיין איירא פע, וואו, בעזונדערס אין די לענדער מיט א פעסטער „נאלרענער וואלוטע" זי בעקומט דעם כאראקטער פון א רעוואלוציאנערען לאזונג.

אלס שווערע ערשיינונג קאן בעצייכענט ווערען די בעוועגונג, וואס עס האט זיך אנגעהויבען צווישען די אמעריקאנער ארבייטער, וועלכע זענען נישט געבליבען צופרידען מיט דער העכערונג פון דעם ארבייטס-לוין נאר אויף 13–15 דאלאר א וואך. עס האט זיך איבער אמעריקא אדורכגעטראגען א כוואליע שטרייקען פון ארבייטער, וועלכע פאדערען צו העכערען זיי דעם ארבייטס-לוין. דע-רויף האבען די אינדוסטריעלער פון איניגע שטאטען געענטפערט מיט א לאקאוט.

דער הייסער אויפרוף פון רוזוועלטן מכוח „נאציאנאלען שלום" האט אין דער ערשטער צייט ווי געהאט ערפאלג. נאך די אונטערהאנדלונגען פון גענעראל דזשאנסאן מיט די אינדוסטריעלער און ארבייטער האבען די שטרייקען און לאקאוטען אויפגעהערט. נאר פון אלע זייטען האבען זיך שוין אנגעהויבען די בעציהונגען צוצורייצען, עס קומען אן ידיעות וועגען סוף פון דעם שלום.

צוויי געפאהרען דראהען דעם רוזוועלט-פלאן. סחורות וועלען אויסגעארבייט ווערען צופיל, קיין אפזאץ-מארק אויף זיי וועט נישט זיין. עס וועט זיך אנהויבען א „פערפרירונג" פון די קאפי-טאלען. מען וועט פון אלע זייטען אנהויבען פא-דערען געלד. עס וועט זיך אנהויבען די ריכטיגע אפענע אינפלאציע מיט א יקרות אויף פראדוקטען, ארבייטער-שטרייקען און ענדליך מיט שליסען די אונטערנעמונגען.

נאר נאך איידער עס וועט ענדעקט ווערען די געפאהר פון איבערפלוס פון סחורה קען קומען די צווייטע געפאהר.

ביים שנעלען ענטווערטען פון געלד וועלען די ארבייטער זיך נישט בעגניגען מיט דער פאר-געלעגטער פערגרעסערטער צאהל פאפירענע דא-לארען און די אמעריקאנער אינדוסטריע וועט ווידער אריין אין א קרייז פון שטרייקען און לאקאוטען. נישט רעדענדיג דערפון, וואס די גאנצע סאציאלע געזעצגעבונג רוזוועלטס איז געבויט אויף דעם וואקלדיגען באדען פון „גוטוויליגען אננעהמען" קיין פעסטע ארגאנען אויף נאכצוקאנטראלירען צי ווערען די כללים אדורכגעפיהרט זענען נישט פערהאן. אלץ ווערט אדורכגעפיהרט מיט דער הילף פון אגיטאטארען און ספעציעל קאמאנדירטע אמע-ריקאנער „פ לקאוויקעס" און בעאמטע. קיינע גא-ראנטיעס, אז דער „קאד" ווערט געהאלטען זענען נישט פערהאן. אויף דער איירא פעאישער מאס איז די גאנצע אונטערנעהמונג זעהר פראבלעמאטיש און צי וועט זי ברענגען פעסטע פאזיטיווע רעזולטא טען — דאס איז זעהר צווייפעלהאפט.

די שוועריקייטען פֿון באָדען־קניות אין ארץ־ישראל

צוליב׳ן נייעם געזעץ וועגען באָדען־פּעכטער

(פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

אויף דער ארץ־ישראל אויסשטעלונג אין לאָנדאָן האָט דער פּרעמיער־מיניסטער ה׳ מאַקדאָנאַלד, נישט קענענדיג געווען בעוואונדער׳ן די דערגרייכונגען פֿון יודישען בוי־ווערק אין ארץ־ישראל, זיך אויסגעדריקט: פּאָדערט — און מיר וועלען אייערע פּאָדערונגען דערפֿילען. די רעגירונג אין ארץ־ישראל גיעהט נאָך ווייטער: נאָך אירער מיר האָבען געפּאָדערט, האָט זי אונז געשאָנקען צוויי נייע געזעצען: דאָס געזעץ וועגען אימיגראַציע און וועגען די באָדען־פּעכטער...

דאָס אימיגראַציע־געזעץ האָט, ווי עס ווייזט אויס דעם איינציגען צוועק צו מאַכען פֿון דער „מחלקת העליה" (עמיגראַציע־דעפּאַרטאַמענט) — ווי מען האָט שוין בעמערקט אויף אַ זיצונג פֿון דער פֿעלקער־ליגע — אַן אָפּטיילונג, וואָס שטערט און האַלט צוריק די יודישע עמיגראַציע קיין ארץ־ישראל. דער יודישער טוריסט אָדער סתם אימיגראַנט איז לויט דעם נייעם געזעץ אַנגעווידעט אויפ׳ן גרענעץ, אָדער ביי׳ן ווילען פֿון דעם בעאַמטען וואָס וואַרט אָפּ די שיף מיט די פּאַסאַזשירען. מעג דער טוריסט האָבען אַלע נויטיגע דאָקומענטען, מעג ער האָבען די וויזע פֿון בריטישען קאָנסול — דאָך איז ער נישט זיכער אויב ער וועט נישט צוריקגעשיקט ווערען מצד דעם בעאַמטען, נאָר דערפֿאַר, ווייל די נאָז זיינע געפֿעהלט נישט. אנשטאָט צו העלפֿען די יודישע אימיגראַציע קיין ארץ־ישראל, אַזוי ווי די רעגירונג איז פֿערפֿליכטעט לויט׳ן מאַנדאַט, איז די אימיגראַציע־אָפּטיילונג אין גאַנצען פֿערנומען דערמיט די עליה צו בעגרענעצען און שווערער צו מאַכען. דאָס איצטיגע געזעץ איז באמת אַ רעקאָרד פֿון אַלע בעשרענקונגען ביז איצט.

נישט ווייניגער און אפשר נאָך מעהר שעדליך פֿאַר׳ן ציוניזם און פֿאַר׳ן יודישען אויפֿבוי־ווערק אין ארץ־ישראל איז דער נייער געזעץ־פּראָיעקט וועגען די באָדען־פּעכטער. ווי אין אַ סך אַנדערע לענדער איז אויך אין ארץ־ישראל אַ וויכטיגער טייל פֿון באָדען־באַזיץ קאָנצענטרירט אין די הענד פֿון עטליכע גרויסע באָדען־בעזיצער, וואָס קולטיווירען נישט דעם באָדען, עטליכע וואוינען אין חוץ־לארץ, נאָר זיי גיבען איבער דעם באָדען אין פּאַכט קליין־פּויערים, וואָס בעאַרבייטען איהם זעהר פּרימיטיוו. גרויסע שטחים, וואָס טויגען פֿאַר אינטענסיווע לאַנדווירטשאַפֿט, ווי פּלאַנצונגען א. ד. גל. ווערען פּסדר בעאַרבייט עקסטענסיוו און ברענגען אַ קליינע הכנסה. ביי די גרויסע גוטסבעזיצער האָבען יודען אָפּגעקויפֿט זייער באָדען און במקום די אָרימע דערפֿלעך, זענען אויפֿגעבויט געוואָרען העררליכע קאָלאָניעס. וואָס אנבעלאַנגט די פּעכטער, האָט מען זיי גוט בעלוינט, אַזוי אַז זיי זענען געווען בכוח זיך גאַנץ גוט איינצואָרדנען אַנדערש־וואו, נישט ערגער און מייסטענס בעסער ווי זייער מצב איז געווען אַלײדער דער באָדען איז פֿערקויפֿט געוואָרען יודען. און דאָך אַ דאַנק דער אַגיטאַציע פֿון די אַראַבישע פּאָליטיקער איז ענטשטאַנען אַ לעגענדע פֿון פּעכטער, וואָס זענען אַרויסגעשטויסען געוואָרען פֿון זייער באָדען, און כדי צו פֿערזאָרגען די דאָזיגע פּעכטער האָט די רעגירונג אויסגעאַרבייט אַ געזעץ־פּראָיעקט, וואָס שאַפֿט גרויסע שוועריגקייטען פֿאַר באָדען־קניות אין ארץ־ישראל.

עס דאַרף בעטאָנט ווערען, אַז די יודען זענען לגמרי נישט געגען דער פֿערזאָרגונג פֿון די באָדען־פּעכטער. ביי קיין שום אַנדערער באָדען־טראַנזאַקציע האָבען די פּאַכטער נישט בעקומען אַזאַ ענטשעדיגונג, ווי זיי האָבען געהאַט ביי יודען בכלל, און דערהויפּט ביים קרן־קימת. אָבער ערשטענס, איז דאָס די אויפֿגאַבע פֿון דער רעגירונג: זי דאַרף העלפֿען דעם אָרימען פּויער, ער זאָל זיך קענען איינאָרדנען אַ ווירטשאַפֿט פֿאַר זיך, אָבער זי דאַרף לחלוטין נישט שטערען דעם פֿרייען פֿערקויף אָדער אַרויפֿלייגען שווערע לאַסטען אויפֿ׳ן קויפֿער, וואָס בעצאָהלט סיי־ווי־סיי גענוג גרויסע פּרייזען.

צווייטענס, מוז דאָך זיין קלאָר: ווער איז אייגענטליך אַ „אריס" (באָדען־פּאַכטער), וואָס מען דאַרף איהם פֿערזאָרגען. עס מוז זיין אַ קריטעריום, וויפֿיל יאָהרען דער „אריס" מוז זיצען אויפֿ׳ן באָדען, כדי ער זאָל האָבען געוויסע רעכטען אויף איהם בעת עס ווערט פֿערקויפֿט אַן אַנדער׳ן בעזיצער. דאָס געזעץ פּראָיעקט איז אָבער אין דער דאָזיגער הינזיכט אונגעהער׳ט מילד: ער גיט רעכטען יעדען „אריס" אפֿילו ווען ער בעאַרבייט דעם באָדען בלויז איין איינציג יאָהר. און נאָך מעהר: אפֿילו ווען ער האָט איהם גאָר נישט בעאַרבייט, נישט געאַקערט און נישט פֿערזייהט, נאָר ער האָט בלויז פֿערזעצט דאָס, האָלץ פֿון די זומפּען, כדי צו פֿלעכטען קיישלעך — האָט ער שוין רעכטען אויף דעם פּלאַץ. מעג דער זומפּ טויגען, נאָכ׳ן אויסטריקענען, פֿאַר אינטענסיווער לאַנדווירטשאַפֿט — ער מוז בלייבען זומפּ, אבי דער בעדויאינער זאָל האָבען שטעקעלעך צו פֿלעכטען קיישלעך אָדער צו פֿאַשען די ציגען. סיידען מען פֿערזאָרגט איהם מיט אַ גוטער פּרנסה, און דווקא נישט ווייט פֿון דעם זעלבען פּלאַץ.

די דאָזיגע איבער־טריבענע דאגה פֿאַר די אריסים לעגט אַ־ויף גרויסע שוועריגקייטען אויף דער דורכפֿיהרונג פֿון באָדען־קניות אין ארץ־ישראל, דאָס איז טאַקע איינע פֿון די סיבות, וואָס גראָד אין די לעצטע יאָהרען, בעת דער אינטערעס פֿאַר ארץ ישראל איז אַזוי גרויס אין אַלע גלות־לענדער — זענען דאָך דורכגעפֿיהרט געוואָרען ווייניגע באָדען־טראַנזאַקציעס און אויך זיי נאָר אַ דאַנק דעם קרן קימת. די פּריוואַטע איניציאַטיווע האָט נישט דעם כוח זיך אָפּצוגעבען מיט אַזעלכע פּראָבלעמאַטישע אונטערנעהמונגען. זי האָט נישט קיין געדולד און נישט קיין אויסדויער, וואָס זענען נויטיג, כדי צו בעזיגען די דאָזיגע שוועריגקייטען פֿון יעדער באָדען־טראַנזאַקציע. דער נייער געזעץ־פּראָיעקט וועט די דאָזיגע שוועריגקייטען נאָך גרעסער מאַכען.

איש ירושלים.

בעשווינדעלט די גרעסטע אריסטאָקראַטען און באַנקירען

ער האָט אמאָל בעשווינדעלט ראָטשילד׳ן. — געלעהרטע האָבען איהם בעטראַכט פֿאַר׳ן קלוגסטען שווינדלער פֿון היינטיגען יאָהרהונדערט. — האָט געשריבען אין די צייטונגען, פֿערפֿאַסט ביהנע־פּיעסען, געשפּילט אין טעאַטער. — אָפּגעזעסען 35 יאָהר אין טורמעס. — ער איז איצטער געשטאָרבען אין עלטער פֿון 65 יאָהר.

די טעג איז געשטאָרבען אין אונגאַרן איציק, אָדער ווי ער האָט זיך גערופֿען, איגנאַץ שטראַסנאָף, דער גאַליציאַנער „אורקע נאַכאַלניק".

מיט אורקע נאַכאַלניק האָט דער פֿערשטאָרבענער איגנאַץ שטראַסנאָף געהאַט אויף אַזוי ווייט געמיינזאַמעס, אויף וויפֿיל ער איז אויך געקומען פֿון זייער ישיבה צו דער פֿערברעכער־וועלט און תפֿיסה, און ווי אורקע נאַכאַלניק, האָט ער אויך אָנגעשריבען אַ בוך (אין דייטשער און אונגאַרישער שפּראַך) פֿון זיין לעבענס־געשיכטע, איבערלעבונגען און פֿערברעכענס.

זיין לעבענס־געשיכטע, אַלס בוך, טראָגט דעם טיטול: „איך דער שווינדלער־קעניג איגנאַץ שטראַסנאָף און מיינע פֿערברעכענס".

נאָכדעם ווי ער איז קיילעכדיג 30 יאָהר אָפּגעזעסען אין פֿערשיעדענע טורמעס, אין עסטרייך און אין אונגאַרן, פֿאַר שווינדעל, האָט ער אָנגעשריבען דאָס בוך.

מיט זיין לעבענס־געשיכטע, אין וועלכער ער שילדערט זיינע פֿערברעכענס, האָבען זיך בענוצט געלערנטע פֿון קרימינאַליסטיק און פּסיכאָלאָגיע. נאָכהער האָט ער פֿון זיין לעבענס־געשיכטע פֿעראַרבייט אַ רייהע בורלעסקען און קאָמעדיעס, וועלכע זענען אויפֿגעפֿיהרט געוואָרען אין ווינער און בודאַפּעשטער וואָדעוויל־טעאַטערס, וואו שטראַסנאָף זעלבסט אין אויפֿגעטראָטען אַלס אַקטיאָר און געשפּילט אין זיינע אייגענע קאָמעדיעס די הויפּט־ראָלע אַלס פֿערברעכער־טיפּ.

(בריף פֿון אונגאַרן)

איצט איז ער געשטאָרבען, אין עלטער פֿון 65 יאָהר, אין מושב־זקנים אין דעברעצין, אונגאַרן. דאָס איז געווען אַ מערקווירדיגער יודישער גלות־טיפּ, אַ ביטער׳ע פּרי פֿון אונזער גלות־לעבען.

מיט אַ צייט צוריק האָב איך געזעהן איגנאַץ שטראַסנאָף׳ן אין ווין, אין קאַפֿע „הערענהאָף", וואו עס איז די קיבעצאַרניע פֿון די דייטשע שרייבער.

ער איז דעמאָלט אַרויס פֿון דער עסטרייכער טורמע „שטיין ביי דעם דאָנאַי", וואו ער איז אָפּגעזעסען זיין לעצטע שטראָף פֿון 12 יאָהר. אין די שרייבער־קרייזען איז ער געקומען, ווייל ער איז געווען, ווי געזאָגט, אַ שטיקעל „קאָלעגע" פֿון דער פֿעדער.

ער איז געווען געקליידעט ווי אַן עלטער אריסטאָקראַט, מיט אַ גלעזעל אין איין אויג, מיט לאַקירטע שיך, ווייסע הענטשקעס און אַ צילינדער־הוט.

זיין פֿערברעכער־קאַריער׳ע האָט ער אָנגעהויבען, ווי ער דערציילט, ווען ער איז אַלט געווען 15 יאָהר. אין דער צייט פֿון 15 יאָהר, וואָס ער איז נישט געזעסען אין די טורמעס, האָט ער געלעבט אין רייכקייט און אין לוקסוס, טאַקע ווי אַ ווירקליכער קעניג. נאָכהער, אַז די פּאָליציי האָט אויפֿגעדעקט זיינעם אַ גרויסען שווינדעל און מען האָט איהם געכאַפּט און פֿעראורטיילט, איז ער געגאַנגען זיצען אין „חד־גדיא".

איגנאַץ שטראַסנאָף האָט געשטאַמט פֿון אַ פֿרומער יודישער פֿאַמיליע פֿון גאַליציען. זיין פֿאָטער, וועלכער האָט נאָכהער אויסגעוואַנדערט און זיך בעזעצט אין אונגאַרן, איז געווען אַ מלמד.

פּונקט ווי אורקע נאַכאַלניק האָט אויך איגנאַץ שטראַסנאָף אין זיין יוגענד געלערענט אין אַ ישיבה גמרא מיט תוספות, זיינע עלטערן האָבען גערעכענט צו מאַכען איהם פֿאַר אַ רב.

פֿון דער ישיבה איז ער אַוועק מיט אַ שעהנער בלאָנדער שיקסעל, אַ טענצערין, וועלכע האָט געהערט צו אַ ווינער וואָדעוויל־טרופּע. צו דער דאָזיגער בלאָנדער שיקסעל, אַ יתומה׳לע בעבען, איז ער באַכהער אַ חתן געוואָר׳ען און זי באַלד טאַקע אָנגעפּאַטשט און פֿערקויפֿט זי פֿאַר 5 טויזענד דעמאָלסדיגע עסטרייכישע קראָנען צו אַ פֿרויען־הענדלער, וועלכער האָט די פּלח פֿערשלעפּט אין די וואַרימע לענדער.

אלידער דער ישיבה־בחור איז אַוועק מיט דער וואָדעוויל־אַקטריסע, האָט ער פֿריהער בע׳גנב׳עט דעם גביר פֿון אַן׳אונגאַרישער שטעטעל, ביי וועמען אָרימע אַלמנות האָבען איינגעלייגט די נדנ׳ס פֿאַר זייערע טעכטער.

ער האָט זיך אויסגעגעבען אַלס ליפֿעראַנט פֿון מיליטער־פּראָוויאַנט און מיט זיין געשליפֿען צינגעל האָט ער אויסגענאַרט ביי אַ באַנקיר גאַנצע 10 טויזענד קראָנען „שותפֿות"־געלד.

אין דער דאָזיגער געשיכטע איז אויך געווען פֿערוויקעלט אַ גענעראַל, ביי וועלכען שטראַסנאָף האָט דעמאָלס דורך פֿאַלשע „ליפֿערונגען" פֿון מיליטער־פּראָוויאַנט אַרויסגעקראָגען אַ גרויסע סומע געלד, וואָס האָט געהערט צו דער מיליטער־קאַסע. דער גענעראַל האָט געמוזט צוליב דעם פֿערלאָזען זיין פּאָסטען און שטראַסנאָף איז געגאַנגען זיצען אין „חד־גדיא".

איינמאָל איז איהם געלונגען צו פֿערקויפֿען אַ פֿרעמדען מאַיאָנטעק, וועלכער האָט געהערט צו עפּעס אַ באַראָן און אויסצונאַר׳ען אַ גרויסע סומע געלד ביים קויפֿער.

אַ צווייטען מאָל האָט ער זיך אין אונגאַרן אויסגעגעבען אַלס בעריהמטער מעדיצין־פּראָפֿעסאָר. בעשווינדעלט האָט ער זאָגאַר ראָטשילד׳ן אַלבסט, מיט וועלכען ער האָט געמאַכט נישט־געשטויגענע און נישט־געפֿלויגענע געלד־געשעפֿטען מיט פֿאַלשע טשעקען און פֿאַלשע אונטערשריפֿטען.

איגנאַץ שטראַסנאָף האָט אַ שטיק צייט זיך אויסגעגעבען אַלס הויכער רעגירונגס־בעאַמטער, אַלס דירעקטאָר פֿון בודאַפּעשטער בילדונגס־מיניסטעריום, און ער האָט אין די דאָזיגע קרייזען אַרויסגעשווינדעלט געלד אום צו פֿערשפּרייטען „קולטור".

אַן אַנדער מאָל האָט ער געשפּילט אַ חתונה, ענדליך צו דער געשיכטע פֿון גאָגאָלס וועלט־בעריהמטער קאָמעדיע „דער רעוויזאָר". ער האָט זיך אויסגעגעבען פֿאַר אַ ווינער רעגירונגס־קאָמיסאַר און איז אַוועק קיין אַגראַם (פֿריהער עסטרייך, איצט יוגאָסלאַוויע) צום דאָרטיגען הויפּט פֿון דער קאַטוילישער קירך, צום ביסקופּ. וועלכען ער האָט דערציילט אַ געשיכטע, אַז ער, דער „רעגירונגס־קאָמיסאַר שטראַסנאָף", איז אַ פּערזענליכער געסטמאַן פֿון קייזער פֿראַנץ יאָזעף און אַזוי ווי עס איז צום

(ווייטער זעה 9־טע זייט)

אין אַ קאָלאָניע פֿון נודיסטען

(איינדריקען פֿון אַ בעזוך)

דער נאַקעטער טאַנץ אַרום פֿייער

איך וויל זיך דאָ גלייך מודה זיין, אַז די נאַרווענישע שיקסע האָט מיך זעהר שטאַרק פֿעראינטערעסירט, וואָס מעהר זי האָט גערעדט צו מיר, אַלץ אינטערעסאַנטער איז זי געוואָר׳ען. פֿון צייט צו צייט האָב איך אַ כאַפּ געטון אַ בליק אויף איהר, אויף איהר פּנים און אויף איהרע נאַקעטע גלידער. אָבער באַלד האָב איך אָפּגעווענדט מיינע בליקען. ס׳איז דאָך געגען דער עטיקעטע פֿון די נודיסטען אויסצוגלאָצען די אויגען אויף אימיצען אין דער קאָלאָניע. אָבער איינגאַנצען זיך העלפֿען האָב איך נישט געקאָנט. פֿון צייט צו צייט האָב איך געלאָזט מיינע בליקען פֿאַלען אומעטום אויף איהר נאַקעטען לייב. איך האָב באַלד איינגעזעהן, אַז זי האָט דאָס אַלץ בעמערקט, אָבער זי האָט גאָר נישט געזאָגט.

„אַ גוטער סימן" — האָב איך געטראַכט ביי זיך — „און אַ פֿיל פֿערשפּרעכענדער".

זי האָט אָבער געהאַלטען אין איין רעדען. זי האָט גערעדט אַזוי נאַטירליך, ווי מיר וואָלטען געזעסען ערגעץ אין אַ צימער און געשמועסט, די נאַקעטקייט איז ביי איהר געווען אַ געוועהנהייט און אַ גאַנץ נאַטירליכע זאַך, געגען דער ציוויליזאַציע און געגען די קליידער, וואָס די ציוויליזאַציע צווינגט אַרויף אויף אונז, האָט זי געטראָגען אַ ביטערען האַס, איך האָב אַלײן געטראַכט, קוקענדיג אויף איהר, אַז אפֿשר האָט זי אַ גרונט אַזוי צו האַסען די קליידער. אָנגעטון געזעהנעריהייט וואָלט זי זיכער נישט אויסגעזעהן אַזוי אַנציהענד ווי זי איז איצט. נאָר זאָגען דאָס איהר, האָב איך נישט געוואָלט. נאָך אַלץ זיך געשעהמט.

אַנבעהמענדיג זיך ביי די הענד האָבען מיר פֿערלאָזען דאָס טייכעל און אַרויף אויף דער סטעזשקע, וואָס האָט געפֿיהרט צום ווייסען הויז, הויך אויפֿ׳ן שפּיץ באַרג.

צום הונדערט טריט פֿון טייכעל, מיט דער סטעזשקע, האָבען מיר געטראָפֿען אַן׳אַנדער גרופּע מענשען ליגענדיג נאַקעט אַרום אַ צוצווייגטען בוים. דאָ איז געווען אַ מחיה, די בלעטער מיט די צווייגען האָבען נישט געלאָזט די זון דורכדרינגען, און דער נאַקעטער עולם איז געלעגען און געשעפּט פֿרישע לופֿט. מיין באַרוועגישע פֿריינדין, וועלכע האָט דאָ געלעגען געלאַסענט, האָט זיך אָפּגעשטעלט

און בעגריסט די בעקאַנטע.

דריי מענשען האָבען זיך בעוויזען, קומענדיג פֿון שפּיץ באַרג אַראָפּ, און זענען בעהענטער צוגעקומען צו דער גרופּע. זיי זענען געווען אַ מאַן און אַ פֿרוי, איינגאַנצען נאַקעט, און אַ יונג מיידעל נישט עלטער פֿון אַ יאָהר 16, אָנגעטון אין אַ באָד־קאָסטיום די באַרוועגערין איז גלייך צוגעשפּרונגען צו זיי, זי האָט זיי געקענט זעהר גוט, דאָס פּאָר׳על איז געווען צווישען די גרינדער פֿון דער נודיסטען־קאָלאָניע, און דאָס יונגע מיידעל איז געווען זייער טאָכטער, וואָס איז צום ערשטען מאָל אַרויסגעקומען פֿערברענגען אַ „וויק־ענד" צווישען די נודיסטען. צווישען די נאַקעטע לייבער, וואָס האָבען זי דאָ געוויסט אין דער זון, האָט דער בלויער באָד־קאָסטיום פֿון דעם מיידעל אויסגעזעהן מאָדנע, און מען קאָן זאָגען, כמעט אונאַנשטענדיג, ווייל אַלע בליקען זענען געווען געריכטעט גראָד אויף איהר פֿערהילענעם קערפּער.

דער טאַטע איז געשטאַנען ביי דער זייט און געשמייכעלט, אָבער מיט די אויגען האָט ער געוואונקען צו דער חברה, ווי איינער זאָגט: וואָס שטעהט איהר?

צוויי געזונדטע חברה־לייט זענען פּלוצלונג אַרויסגעשפּרונגען פֿון הינטער׳ן בוים און זיך אַ לאָז געטון צו דער מיידעל, אין אַ מינוט איז דאָס מיידעל געשטאַנען אַ נאַקעטע כאָטש אונז אַלעמען.

איך האָב געמיינט, זי וועט אַנטלויפֿען גלייך אין די קוסטעס אַ פֿערשעהמטע, אַ פֿערוווּינטע. אָבער איך האָב זיך אָפּגענאַרט. אַ מינוט איז זי געשטאַנען צעטומעלט צווישען אונז אַלעמען, נאָר באַלד האָט זי זיך אויסגעמישט מיט׳ן עולם, ווי קיינמאָל נישט. די אַלגעמיינע נאַקעטקייט אַרום איהר האָט זי אַרומגענומען און געמאַכט פֿערגעסען אַן אַלץ.

„נו, איצט איז צייט פֿאַר׳ן פֿייער" — האָט זיך אָנגערופֿען צו מיר די באַרוועגערין — „דער עולם מוז שוין וואַרט זיין".

מיר זענען אַרונטער מיט דער סטעזשקע דורכ׳ן קיהלען וואַלד און באַלד האָב איך אין זעה־ווייטענס, דורך די גרינע צווייגען, דערזעהען אַ פֿייער. שנעל זענען מיר געלאָפֿען, האַלטענדיג זיך ביי די הענד, און אָט זענען מיר שוין ביים פֿייער.

אַרום דעם פֿייער איז אַ גרויסען האַר, ...ען געזאַמעלט און ווען ... ס׳איז געבענטשט אַ נאַקעטער פּייער ...

פֿייער אין מיטען פֿון דעם ראָד, האָט געוואָרפֿען אַ בלוטיגען שיין אויף די נאַקעטע לייבער, וואָס האָבען זיך געהאַלטען אין איין הודען און בעווע־גען. צוערשט לאַנגזאַם און דערנאָך שנעלער און שנעלער. אימיצער צווישען די קוסטעס האָט גע־שפּילט אויף אַ פֿידעל אַ ווילדען ניגון. דער עולם האָט געקוקט אויפ׳ן פֿייער, צוגעהערט זיך צו דער מוזיק, און האַלטענדיג זיך ביי די הענד געטאַנצט אויף וואָס די וועלט שטעהט.

קיין סך צייט צו בעטראַכטען דאָס בילד גענוי האָב איך נישט געהאַט. איידער וואָס־ווען האָט מיר אימיצער אַ שטופּ געטון אין ראָד אַריין, און שוין טאַנץ איך צוזאַמען מיט דער חברה. אין דער סומאַטאָכע האָב איך פֿערלוירען די באַרלייטערין מיינע, [...] פֿון ביידע זייטען האָבען מיר גע־האַלטען ביי די הענד צוויי שטאַרקע געזונדטע דייטשקעס.

פֿון פֿידעל־שפּילען איז מען איבערגעגאַנגען צו געזאַנג, אימיצער האָט אָנגעהויבען אַ סענטימענטאַל דייטשיש לידעל, און דער עולם האָט זיך בעוואויגען לאַנגזאַם צום טאַקט. אָבער באַלד איז מען אַריבער אין אַ ווילדער התפּעלות. מען האָט געהאָפּקעט, געהויבען די פֿיס. געוואָרפֿען מיט אַלע גלידער און אַריין אין אַ היסטעריקע. אַ חברה וואָס אָנגעהויבען צו לויפֿען אין וואַלד און קווישען, דער ראָד איז זיך צופֿאַלען. פֿון אַלע זייטען פֿון וואַלד זענען געקומען קווישעריי׳ען און הוזשע־רייען. די פֿינסטערניש האָט מיט מאַמע־הענד פֿער־דעקט אַלץ.

איך בין געבליבען אַליין. איך גיב אַ קוק, מיין באַרוועגערין איז שוין ווידער דאָ ביי מיין זייט.

„פֿאַרוואָס זייט איהר נישט געלאָפֿען מיט די אַנדערע?" — פֿרעג איך זי — „דאָס פֿייער האַלט שוין ביים צאַנקען און וועט באַלד איינגאַנצען אויסגעהן און עס וועט ווערען אינגאַנצען פֿינסטער".

זי האָט אַוועקגעלייגט אַ האַנד אויף מיין אַקסעל, און קוקענדיג אויף דער לבנה האָט זי שטיל און רוהיג געזאָגט:

„איך וויל בלייבען דאָ מיט איך — מיט דיר"...

(סוף מאָרגען)

ה. איצקאָוויטש.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע
פון „נייעם פאלקסבלאט"

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

פעראנטווארטליכקייט פון יורשים פאר חובות

יורשים נעהמען איבער די פעראנטווארטליכקייט פאר חובות, וועלכע ס'איז שולדיג געווען די פערזאן, וועמען זיי ירשענען. די פעראנטווארטליכקייט איז אבער נישט קיין סאלידארע, ד"ה, קיינער פון די יורשים איז נישט פעראנטווארטליך פארן גאנצען חוב, נאר פערהעלטנישמעסיג צום חלק פערמעגען, וואס ער האט בעקומען בירושה.

אויפלעזען א פערקויפס-אפמאך

ג. האט געקויפט ביי ל. א טראנספארט סחורה. גלייך בעצאהלט די בעטרעפענדע סומע און זיך מתחייב געווען צו קומען נאך דער סחורה אין א בעשטימטען טערמין. צום אפגערעדטען טערמין איז ג. נאך דער סחורה נישט געקומען. ל. האט פערקויפט די סחורה אן'אנדערן קונה.

דערוויל איז דאס ארטיקעל טייערער געווארען. ג. איז דאן געקומען אפנעהמען די געקויפטע סחורה. ל. האט איהם ערקלעהרט, אז אזוי ווי ער איז נישט געקומען אין בעשטימטען טערמין, האלט ער זיך פאר בערעכטיגט דעם פערקויפס-אפמאך אויפצולעזען. ער קען איהם דעריבער צוריקגעבען דאס דערהאלטענע געלד. ער איז איהם אויך גרייט צו געבען אן'אנדערן טראנספארט סחורה, אויב ער וועט צוצאהלען די דיפערענץ.

אזוי ווי צו קיין אויסגלייך איז נישט געקומען האט ג. פערפיהרט געגען ל. א פראצעס, וועלכער איז דערגאנגען ביז צום העכסטען געריכט.

דאס העכסטע געריכט האט ערקלעהרט, אז דער טערמין, ווען א בעשטעלונג דארף געליווערט אדער אפגענומען ווערן איז דער וויכטיגסטער בעדינג פון יעדען קויף-אפמאך. ממילא, אויב דער קונה איז נישט געקומען נאך דער סחורה אין אפגערעדטען טערמין, האט דער פערקויפער רעכט געהאט דעם אפמאך אויפצולעזען אהן א פריהערדיגער אויפפאדערונג.

דער אומשטאנד, וואס דער קונה האט בעצאהלט דעם קויפס-פרייז ענדערט נישט די לאגע.

שטראף פאר נאכאמאל מאהנען א בעצאהלטען חוב

אויב דער בעל-חוב האט בעצאהלט דעם וועקסעל און דער קרעדיטאר האט איהם דעם בעצאהלטען וועקסעל נישט ארויסגעגעבען, קאן מען איהם דערפאר אליין נאך נישט צוציהען צו שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט. פונקט אזוי קען מען אויך נישט צוציהען צו שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט א קרעדיטאר דערפאר, וואס ער האט, דערהאלטענדיג אויפן חשבון פון חוב א געוויסע סומע, נישט אויפגעצייכענט אויפן וועקסעל די קבלה פון חלק חוב.

א שטראפליכע ווענדונג נעהמט ערשט דאן אן די האנדלונג פון קרעדיטאר, ווען ער מאכט זיך איינגענצען נישט וויסען וועגען דער טיילווייזער אדער גאנצער דערהאלטענער סומע און פרואווט אויסמאהנען דעם חוב לויט'ן בעזיצענדען וועקסעל.

ווען איז א לאקאטאר בערעכטיגט אויפצולעזען אנ'אבמאך מיטן ווירט?

דער אומשטאנד אליין, וואס דער ווירט האט אריינגענומען אין הויז נאך א לאקאטאר פון דער זעלבער בראנזשע, גיט נאך נישט דעם ערשטען קיין רעכט אויפצולעזען דעם דינג-אבמאך, ד.ה. ארויסציהען זיך פון הויז און צוריקפאדערן די געגעבענע וועקסלען אויף א פאראויסדיגען טערמין.

רעכט צוריקצוקויפען א חלק ירושה

די רעכט צוריקצוקויפען א פערקויפט חלק ירושה קאן האבען אנ'אנווענדונג נאר אין דעם פאל, ווען דער פון וועמען די יורשים דארפען צוריקקויפען דאס חלק ירושה איז א פרעמדער און נישט קיין קרוב און אויך נאר דאן, ווען ס'האנדעלט זיך סתם וועגען א חלק ירושה און נישט וועגען א בעשטימטען אביעקט אדער טייל פון אנ'אביעקט.

פעראנטווארטליכקייט פאר טשעקען

א טשעק וואס איז נישט אויסגעשטעלט אויף א בעשטימטער פערזאן, נאר אויף א פארצייגער, קאן נישט געלאזט ווערען אין קורס דורך זשירעס, אלענפאלס זענען אזעלכע זשיראנטען נישט פעראנטווארטליך פאר דער טשעק-סומע, סיידען דער זשיראנט האט פערזעהען דעם טשעק מיט דער בעמערקונג:

„Poręczam solidarnie zapłatę czeku"

אין אזא פאל אונטערליגט אבער דער טשעק א שטעמפעל-אפצאהל אין דער הויך פון 3,30 זל'

וואס הייסט דאס אזוינס אפערע?

דאס צומישען צו א טייערע סארט סחורה א ביליגערע סארט, קען נאר אין דעם פאל קוואליפיצירט ווערען פאר אנ'אפערע, ווען די צומישונג איז פארגעקומען שוין נאכדעם, ווי די צונעמישטע סחורה איז געווארען דאס אייגענטום פון קונה, ד"ה נאכדעם, ווי ער האט שוין געהאט בעצאהלט דעם עטרעפענדען פרייז.

נויטיגע אויפמערקזאמקייט ביים נעמען א וועקסעל

נעהמענדיג א וועקסעל אלס דעקונג מוז געלייגט ווערען אויפמערקזאמקייט קודם-כל אויפן א ר ט, וואו דער געגעבענער וועקסעל דארף רעאליזירט ווערען, צי דארט איז פערהאן א פאסט-אמט, וואס זאל צוזאמענשטעלען דעם פראטעסט. קוים איז אויפן אנגעגעבענעם ארט, וואו דער וועקסעל דארף רעאליזירט ווערען, קיין פאסט-אמט נישט פערהאן, ווערט דער וועקסעל צוריקגעקעהרט אהן פראטעסט און די זשיראנטען ווערען אזוי-ארום בעפרייט פון דער פעראנטווארטליכקייט פארן וועקסעל-חוב.

בכדי אויסצומיידען די דאזיגע סכנה פאר'ן וועקסעל-בעזיצער דארף דער אויסשטעלער אדער די זשיראנטען מאכען אויפ'ן וועקסעל די בעמערקונג: bez protestu, bez kosztów אדער zwalniam od protestów.

אגב איז כדאי אויך צו בעמערקען, אז די פראגע וועגען ארט, וואו דער וועקסעל דארף רעאליזירט ווערען איז וויכטיג אין פרט נישט בלויז פון פראטעסט-פעהיגקייט נאר אויך פון דער געריכטס-קאמפעטענץ, וואו דער וועקסעל-חוב דארף פערקלאגט ווערען. ווי בעקאנט, מוז לויט די נייע געזעצען א וועקסעל פערקלאגט ווערען אין געריכט פון דעם ראיאן, וואו ס'וואוינט דער אויסשטעלער, אדער דארט, וואו דער וועקסעל איז צאהלבאר.

פאר די אינטערעסען פון וועקסעל-נעהמער איז שטענדיג וויכטיג, אז אין דעם פרט זאל די צאהלבארקייט פון וועקסעל אנגעגעבען ווערען אין זיין וואוינארט. פערשטעהט זיך, אז דא רעדט זיך וועגען אנ'אויסשטעלער פון אנ'אנדערער שטאט.

ווייטער דארף געלייגט ווערען אויפמערקזאמקייט אויף די א ו נ ט ע ר ש ר י פ ט ע ן פון אויסשטעלער אדער זשיראנטען. אין דעם פאל קען זיך האנדלען וועגען רעגיסטרירטע פירמען און נישט-רעגיסטרירטע.

אויב ס'האנדעלט זיך וועגען א רעגיסטרירטע פירמע, דארף מען איידער מ'נעהמט דעם וועקסעל זעהען, צי דער אונטערגעשריבענער איז בערופען אונטערצושרייבען די התחייבות אין נאמען פון דער פירמע און צי דער פירמע-סטעמפעל אויפ'ן וועקסעל שטימט בענוי מיטן האנדעלס-רעגיסטער. וואס שייך נישט רעגיסטרירטע פירמען אדער פריוואטע פערזאנען, מוז דער אויסשטעלער און די זשיראנטען זיך אונטערשרייבען מיט זייערע פולע נעמען און פאמיליע-נעמען און עס דארפען אויך אנגעגעבען ווערען גענוי די אדרעסען.

מ'דארף זיך נישט צוויי מאל אונטערשרייבען. די איינמאהליגע אונטערשריפט מוז אבער זיין א דייטליכע און א לעזבארע. וועקסלען, וועלכע זענען אונטערגעשריבען מיט צלמ'לעך און רעדעלעך, זענען נישט גילטיג.

ווי באלד דער וועקסעל-בעל-חוב איז זיך נישט ביכולת אונטערצושרייבען, דארף פאר איהם דעם וועקסעל אונטערשרייבען אנ'אנדערע פערזאן. די אונטערשריפט דארף אבער אין אזא פאל רעיענטאליש בעשטעטיגט ווערען.

צום סוף איז נאך כדאי אויך אויפמערקזאם צו מאכען די וועקסעל-נעהמער, אז לויט די פערפליכטענדע וועקסעל-געזעצען מוז די אנגעגעבענע פירמע אדער פערזאן אין דער רובריק פון זלעצעניע זיין אין אבסאלוטען איינקלאנג מיט דער אונטערשריפט פון אזוי גערופענעם ערשטען זשיראנט.

—לד.

ער איז שוין צו אלט

(ערצעהלונג)

נאך פראנצויזישען פון ב. פערלמאן

— זי איז אפשר נישט נאר אינטערעסאנט, די קליינע געשיכטע, וואס איך וויל אייך דערצעהלען, — האט ב. אנגעהויבען, — אבער איך דערצעהל גערן, וויל זי האט די מעלה, וואס זי איז נישט אויסגעטראכט, דאס לעבען אליין האט זי געשאפען.

מיט עטליכע יאהר צוריק איז אין דער פאריזער אפערע געווען א העלדען-טענאר, מיט'ן נאמען גריפין. ער האט געהאט א נאמען אין דער מוזיקאלישער וועלט. ער איז אבער מיטאמאל פערשוואונדען און זיין נאמען איז איבעריגענס פערגעסען געווארען. אויף דער סאמע הויך פון זיין קאריערע, ווען זיין גרויסע שטימע איז נאך געווען אין פולען גלאנץ איז איהם מיטאמאל איינגעפאלען דער געדאנק אוועקצוגעהן פון טעאטער. ווען זיינע פערעהרער דענען צוגעשטאנען צו איהם, ער זאל פערבלייבען, האט ער זיי געבראכט דעם בייספיל פון פערעלטערטע זינגער און שוישפילער, וואס דענען פערעקשנ'ט צו שפילען, כאטש זיי האבען שוין לאנג איבערגעלעבט זייער קונסט און דער עולם וויל זיי מעהר נישט זעהן. פאר א זינגער אדער שוישפילער, — האט ער געזאגט, — איז גלייכער פערלאזען די ביהנע בעצייטענס, איידער די עלטער קומט אן און דער ווענ באר-באר ווערט אזוי פיינליך שווער...

גריפין האט נישט געפאלגט זיינע פערעהרער. ער האט געגעבען אנ'אפשייד-פארשטעלונג, ביי וועלכער זיין פראכטפולע שטימע האט צום לעצטען מאל מיטגעריסען זיינע בעגייסטערטע צוהערער, און האט זיך צוריקגעצויגען אין פריוואטען לעבען.

אוויפ'ן אנדערען טאג, אין אוונט, האט זשאנעט, א יונג מיידעל, געוואוינט אויף אנ'אנדער אין א קליינעם רעסטאראן, אויף א זייטיגער גאס. זי האט זיך אויפגעהויבען, ווען ער איז אריינגעקומען און איהם בעגעגענט מיט איהר ליבען שמייכעל.

— איך האב זיך שוין געשראקען, אז איהר וועט נישט קומען, — האט זי געזאגט מיט א ציטער אין דער שטימע.

ער האט איהר אריינגעקוקט טיף אין די אויגען:

— זאג מיר, וואס איך האב פערשפראכען. איך קען זיך נישט פערגעבען, וואס איך האב אייך געלאזט ווארטען.

ער האט צוגערופען דעם קעלנער און איהם בעצאהלט פאר זשאנעט. דערנאך האט ער געגעבען א מיידעל דאס גאנצע פערמעגען, און זיי זענען ארויס אין גאס.

עס איז געווען א קיהלער אוונט, סוף זומער, מיט א טיף-בלויען, אויסגעשטערנטען הימעל.

גריפין האט זיך געקענט מיט זשאנעט ערשט א וואך צייט. מיט א וואך צוריק, אין א פארנאכט, האט ער זי בעגעגענט אין גאס. זשאנעט איז געגאנגען אהיים פון דעם געשעפט, וואו זי האט געארבייט. איהר בלענדיגע שעהנקייט האט גלייך פערכאפט דעם העלדען-טענאר, און ער האט נישט געקאנט זיך אוועקרייסען פון איהר. ער איז איהר נאכגעגאנגען און געגומען צו איהר רירעדען.

זי האט זיך געלאזט רעדען און זיך פערהאלטען צו איהם זעהר פריינדליך. גריפין האט געקראגען מוט און האט איהר שוין דעם ערשטען אוונט געזאגט, אז א ביי געפיהל האט אנגעשלאגען אין איהם, זאל עס זיין ליבע?...

ער איז אוועק פון איהר מיט א שטאלצען געפיהל פון א זיגער. ניין, ער איז נישט אלט, — האט ער זיך געזאגט, — אויב ער האט געקאנט „געווינען" אזא יונג און אזא שעהן מיידעל, ווי זשאנעט איז געווען. זי האט, קאנטיג, גארנישט געטראכט פון דעם אונטערשייד אין זייערע יאהרען. זעהט מען טאקע אויף אנ'אמת'ען נאך נישט, אן אויף איהם די „פופציגער"?

ער האט זיך זעהר געשראקען אויסצוזעהען אלט. „נאר נישט אויסזעהען אלט!" — האט ער געמורמעלט פאר זיך, שטעהענדיג אין דער היים פארן שפיגעל און בעטראכטענדיג זיין פולען, רונדיגען פנים.

זיי האבען שפאצירט אין דער פרעמדער געגענד, איבער גאסען, וואס זיי האבען נישט געקענט, ביז גריפין האט פארגעשלאגען אריינצוגעהן אין א קינא.

— גוט, — האט זשאנעט צוגעשטימט. זיי האבען זיך אפגעשטעלט פאר א געביידע, וואס איז געווען פערפלייצט מיט ליכט און בעדעקט מיט שרייענדע פלאקאטען.

— זאלען מיר אפשר אריינגעהן אהער? — האט זשאנעט געפרעגט, — איך האב טאקע שוין לאנג נישט געזעהן קיין וואדעוויל.

גריפין האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפ, איז צוגעגאנגען צו דער קאסע און האט געקויפט צוויי בילעטען.

זיי האבען פערנומען זייערע פלעצער און דער פארהאנג איז באלד אויפגעגאנגען.

מיט'ן קערפער אויסגעשטרעקט פאראויס און מיט אויפגעלוימטענע אויגען האט זשאנעט בעגייסטערט נאכגעפאלגט, וואס עס איז פארגעקומען אויף דער ביהנע.

דאס פראגראם איז גראד נישט געווען אזא געראטענע. זינגער און קאמיקער האבען זיך געביטען, און אלנער איז געווען ערגער פון צווייטען. אפילו די פשוט'ע צוהערער האבען זיך געלאנגווילט און ארויסגעוויזען זייער נישט-צופרידענקייט: זיי האבען זיך אפגעזאגט צו זיצען רוהיג, האבען גערעדט, געלאכט, און געפאטשט נישט אין דער צייט.

— זאלען מיר אפשר געהן ערגעץ אנדערש? — האט גריפין געפרעגט — עס איז דא גארנישט אינטערעסאנט.

— לאמיר שוין דא בלייבען, — האט זשאנעט געזאגט, — דער צווייטער טייל וועט זיכער זיין בעסער.

זי האט א פיהר-געטון צארט מיט איהר האנד איבער דעם זינגער'ס האנד און צוגעגעבען:

— אין צווייטען טייל קומען די ליבהאבער...

דער צווייטער טייל פון דעם פראגראם איז טאקע געווען בעשטימט פאר פריוויליגע זינגער און שפילער, און דאס פובליקום האט בעגריסט אפשאצען זייער טאלאנט אדער טאלאנטלאזיגקייט.

דער ערשטער, וואס איז אויפגעטראטען, איז געווען א ברייט-פלייציגער, אומגעלומפערטער יונג, מיט א שטימע, וואס האט דערמאהנט אן דעם רעדווען פון אנ'אקס, נאך איהם איז געקומען א מיידעל אין א גרין קלייד און מיט פאלשע פערל. זי האט געפישטשעט ווי א פויגעלע, וואס האלט, נעבעך, ביים שטארבען. דאס פובליקום האט מיט א הילכיגען, לאנג אויסגעצויגענעם „בר-ר-ר!" זי ארונטערגעיאגט פון דער ביהנע.

דער דריטער איז געווען א רויט-האריגער יונג געמאן. זיין פנים איז געווען בעדעקט פערדיהט מיט זומער-שפרענקלען. ער האט געזונגען פאלקס-לידער.

— עס געפעהלט אייך? — האט זשאנעט געפרעגט איהר בעגלייטער.

— זיין שטים-לאגע איז נישט שלעכט, — האט דער אפערע-זינגער געענטפערט, — אבער ער קען נישט זינגען.

— איך וואלט זעהר געוואלט זעהן, וואס איהר וואלט געקאנט אויפטון אויף זיין פלאץ. — האט זשאנעט א האג-געטון, — אפשר וואלט איהר קע ארויפגעגאנגען זינגען?

גריפין האט לאנג נישט געטראכט, האט זיך אויפגעהויבען און איז אוועק הינטער דער ביהנע.

דער דירעקטאר, וואס האט פערזענליך געפיהרט דעם קאנצערט, האט איהם בעגעגענט מיט דער פראגע:

— האט איהר זיך שוין פערשריבען?

— ניין, — האט דער העלדען-טענאר געענטפערט.

— וואס איז אייער נאמען?

גריפין האט זיך געווינקעלט א ווילע. ער האט געוואלט איבערראשען דאס פובליקום און האט אנגערופען דעם ערשטען נאמען, וואס איז איהם געקומען אין זינען:

— מאריס בארסען.

— גוט, איהר קאנט שוין ארויפגעהן, — האט דער דירעקטאר געזאגט.

גריפין איז ארויף אויף דער ביהנע. אבער איידער נאך ער האט געעפענט דאס מויל, איז איהם בעגעגנען אנטקעגען א שטראם זיפעל-ווערטער:

— העי, איהר!... איהר ווילט אונז אויגשלעפערען?... ארונטער מיט'ן זיידען!... קאנט איהר אפשר בעסער טאנצען?... אין דער צייט וואלט איהר שוין לאנג בעדארפט זיין אין בעט!...

גריפין איז געווען זיכער ביי זיך, אז ער וואלט נאר בעדארפט עפענען דאס מויל און די אלע אפילאכער וואלטען גלייך פערשטילט געווארען. אבער די געשריי'ען פון עולם האבען איהם אזוי צומישט, אז ער איז געשטאנען, א פערלוירענער, און נישט געקאנט ארויסברענגען קיין טאן. ער האט געוואכט מיט די אויגען דעם פלאץ, וואו זשאנעט איז געזעסען. ער האט זי דערזעהן, האלב אויפגעשטעלט, מיט אויפגעהויבענע הענד און מיט א פערקלעמטען אויסדרוק אויפ'ן פנים.

ער האט געוואוסט, אז ער האט פערשפילט. און ער האט שטיל ארויסגעזאגט פאר זיך: „אפשר זענען זיי טאקע גערעכט... איך בין שוין צו-אלט... איך טאג זיך מעהר נישט פאר דער ביהנע"....

ער האט געווארפען א לעצטען בליק זשאנעט און איז ארונטער פון דער ביהנע, אנגעזאגענדיג דעם קאן אונטער דעם האגעל זידעל-ווערטער, וואס האט בען זיך נאך אלץ געטראגען צו איהם פון דער פיינדליכער מאסע.

א לעבעדיגער צוואנציג-יעהריגער בחור'ל אט גלייך פערנומען דעם אפערע-זינגערס פלאץ. דער עולם האט אויפגעלעבט.

— בראוואו! בראוואו!! — האט דער טעאטער גע שטורעמט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג
3
י"ב
אלול תרצ"ג

סעפטעמבער

זון-אויפגאנג 4.44
זון-אונטערגאנג 6.22

פאלקיסטישע פראקציע פאדערט דרינגענדע זיצונגען
פון קהלה=ראט און פערוואלטונג

נעכטן אוונט האט זיך אין נאמען פון דער פאלקיסטישער פראקציע אין קהלה ה' מגיסטר מ. באלבערישסקי געווענדעט צום אמטירענדן וויצע-פרעזעס פון דער קהלה-פערוואלטונג ה' בערגער און פארזיצער פון קהלה ראט ה' ליבערמאן, מיט פאלגענדן בריף:

„די געוואלדיגע אגיטאציע און העצע קעגן יודען פארשטארקט זיך פון טאג צו טאג, און צוששטאנד קאן דערפירן צו טראגישע רעזולטאטן פאר דער יודישער בעפעלקערונג. כדי געגנוי צו בעטראכטן די געשאפענע לאגע און אויסצוגעפינען די מיטלען, וועלכע עס דארפן אנגענומען ווערן, ווענדען מיר זיך צו איך ה' פרעזעס מיט דער ביטע תיכף ומיד צונויפצורופן א פלענום פון קהלה-ראט (פערוואלטונג) מיט אט דעם פונקט אויפן סדר היום". די דאזיגע ווענדונג האבן אונטערגעשריבן די מיטגלידער פון דער פאלקיסטישער פראקציע אדוואקאט ווייצמאן, כארי און גלאטמאן.

טראמוואי איבערגעפאהרען אויף טויט א יודיש יונגעל
שרעקליכע פאסירונג אויף קילינסקיעגא=גאס

(—) אויף קילינסקיעגא גאס, באהענט פון דער פאמארסקא האט נעכטן פאסירט א שוידערליכער פאל.

דער 9-יעהריגער שלום תנחום ווינפעלד, וועלכער האט געוואוינט אויף קילינסקיעגא 12, איז ארויסגעגאנגען פון טויער און געוואלט אריבערגעהען איבער דער גאס. אין דעם מאמענט איז אנגעפאהרען דער טראמוואי נומער 14 און דאס יונגעל איז ארונטער אונטער'ן טראמוואי. אויף דער גאס איז געווארען א שרעקליכע מהומה. מ'האט דאס קינד ארויסגענומען פון אונטערן טראמוואי. קיין רעטונג איז אבער שוין נישט געווען. דאס אומגליקליכע קינד איז געשטארבען אויפ'ן וועג אין שפיטאל. ווינפעלד איז א יתום, זיין פאטער איז געשטארבען ערשט מיט א האלב יאהר צוריק. מיט דער לויה פערנעהמט זיך „חסד של אמת".

דער מת שיסט נישט
דערפאר האט עס געטון דער אויטאמאטישער רעוואלווער

(2) קרובים און שכנים זענען געזעסן צוקאפנס פון דעם פערבלוטן געשטארבענעם יאן ראדשעניעווסקי אויף מיעדזשאנא 4.

פלוצים האבען זיך דערהערט עטליכע שאסען פון, א געשריי פון איבער פון די אבל-פרויען, מארישא זארעמבסקא.

לכתחילה האט מען געמיינט — ווער ווייסט, וואס דא קומט פאר: אפשר שיסט עס גאר דער טויטער...

ערשט אין א ווײַלע שפעטער האט זיך ארויסגעוויזן א פשוטע זאך, ווי דהיינו:

דעם געשטארבענעמס זוהן, סטעפאן ראושניעווסקי האט זיך איינגעבויגען כדי עפעס אויפצוהויבען פון דער פאדלאגע, און איהם בעת מעשה ארויסגעפאלען פון טאש זיין אויטאמאטישער רעוואלווער וואס ער האט ביי זיך געהאט און אנגעהויבען צו שיסען...

איין קויל האט דער זארעמבסקאן געטראפען אין פוס, און מ'האט צו איהר ארויסגערופן פאגאטאוויע.

מיט דעם ענין האט זיך אויך פעראינטערעסירט פאליציי.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (ליסטאפאד 11 15), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), ס. בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשעגדזאלניאנא 75).

ווער ווייסט זיין אדרעס?

אין „פאריזער היינט" לעזען מיר:

„א יונגע יודישע פרוי איז נעכטן געקומען צו אונז און איבערגעגעבן פאלגענדע געשיכטע:

זי הייסט בראניע רייגשטיין, זי איז ערשט געקומען פון בעלגיען און זי זוכט איהר מאן. מיט 5 מאנאטען צוריק האט זי חתונה געהאט אין לאדז מיט איהר איצטיגען מאן מענדעל ריינשטיין, א בעקער פון פאך, זיי זענען ביידע אפגעפאהרען קיין בעלגיען, אבער דארט איז נישט געווען קיין ארבייט. קיין פוילען צוריקפאהרען האבען זיי נישט געהאט צו וואס, איז דער מאן אוועק קיין פאריז און די פרוי איז געבליבען אין בעלגיען. 3 וואכען זענען דורך, דער מאן האט קיין ווארט נישט געשריבען, די פרוי איז געווארען אומרוהיג און זי איז געקומען קיין פאריז, זי האט אבער נישט דעם אדרעס פון איהר מאן, די פרוי האט מיט איהר מאן גוט געלעבט און זי גלויבט, אז עס קען קיין רייד נישט זיין וועגען פערלאזען איהר.

איינס ווייסט בלויז די פרוי, אז איהר מאן האט גענעכטיגט איין נאכט אין אזיל אבער אויף מארגען איז ער אוועק און מעהר דארט נישט געקומען.

ווער ווייסט עפעס וועגען דעם בעקער מענדל רייגשטיין 23 יאהר אלט? ער איז א נידעריגער. דיקער און בלאנדער, ער איז געבוירען אין סאסנאוויץ און איז לאנגע יאהרען געווען אין לאדז.

ווער עס ווייסט עפעס ווערט געבעטען איבערגעבען זיין אדרעס אין רעדאקציע.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 17-125
נעהמט אן פון 1–2 בייטאג און פון 4–7 נאכמ.

ארטאפעדישער אנשטאלט

פראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען געגען פיסשמערצען אלס נאך גיפסאבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

צוליב דער נייער זיידען-אפרעטור
שטייט די לאדזער זיידען-אינדוסטריע פאר א רואין

(אג) דעם 1-טען יולי איז געעפענט געווארען די ערשטע זיידען=אפרעטור אין פוילען, אין ראקיטשע הינטער לאדז. ביז דאן האבען די לאדזער פאבריקאנטען פון זיידע=שטאפען געמוזט ארויסשיקען זייערע אויסארבייטונגען צום אויסצופערטיגען קיין אויסלאנד, און אזוי ארום איז יעהרליך מיליאנען זלאטעס ארויסגעפלאסען קיין אויסלאנד. די רעגירונג פלעגט בעפרייען פון צאל די האלב-פערטיגע זיידען-סחורות, וואס זענען ארויסגעשיקט געווארען קיין אויסלאנד אויסצופערטיגען. איצט, נאכדעם ווי די אפרעטור אין ראקיטשע האט אנגעהויבען צו ארבייטען גיט שוין נישט מעהר דאס מיניסטעריום קיין ערלויבנישען אויף ארויסצופיהרען די האלב-פערטיגע סחורות.

דעם דאזיגען אומשטאנד נוצט אויס די ערשטע זיידען-אפרעטור אין ראקיטשע, וועלכע האט באלד געשטעלט אזעלכע פרייזען, אז זיי זענען נאך מיט 50 ביז 60 פראצענט טייערער ווי עס בעטרעפען די נעטא-פרייזען אין דער שווייץ, נאכ'ן צורעכנען נאך דעם טראנספארט און דעם צאל-אפצאהל און מיט גאנצע 100 פראצענט טייערער ווי די פרייזען אין די איטאליענישע אפרעטורען. אויף אזא אופן איז די זיידען-אינדוסטריע, וועלכע האט זיך לעצטענס אזוי גוט ענטוויקעלט, פשוט אויסגעזעצט אויף א רואין.

פון אלגעמיינעם שטאנדפונקט ברענגט די טאקטיק פון דער נייער אפרעטור שאדען דעם מלוכה-אוצר, פריהער פלעגט די מלוכה נעהמען טיילווייזען צאל-אפצאהל, פאר דער קאנטראל און די פארבען, עטליכע הונדערט טויזענד זלאטעס יעהרליך, די פוילישע באהנען האבען פערדינט אויפ'ן טראנספארט, א חוץ דעם האבען פערדינט די פערטרעטער פון די אויסלענדישע פירמען און די פוילישע טראנספארט-געזעלשאפטען. די אלע הכנסות פאלען איצט אוועק, דאגעגען פערגרעסערן זיך בעדייטענד די פערדינסטען פון דער נייער אפרעטור, און צוליב דעם, וואס זי געהערט צו אויסלענדישע קאפיטאליסטען ווערען די רווחים ארויסגעפיהרט קיין אויסלאנד.

—=(::)=—

פראסט און פשוט
וואס וועט זי דא גיין בארעמטשען?

(2) דער רייכער דארפס-ווירט סטעפאן יאניצקי, פון וואלא-דראשעווסקא (לעם לאדז) האט זיך עהערנעכטן ביינאכט פלוצים איבערגעוועקט מיט א שרעקליכען קאפ-ווייטאג און דערביי דערזעהען אז די גאנצע שטוב איז פול מיט רויך.

א האלב-פערחלשטער האט יאניצקי אנגעהויבען רופען נאך הילף.

זייבע רופען און קרעכצען האט דערהערט איינער פון דער דינער'שאפט, און מחמת דעם וואס די טיר איז געווען פערשלאסען פון אינווייניג, האט ער אויסגעהאקט א שויב אין פענסטער, אריינגעקראכען זיך אין שטוב און געקומען צו הילף זיין בארעבאס.

ווי ס'האט זיך שפעטער ארויסגעוויזן האט זיך דא געהאנדעלט וועגן אן אטענטאט אויף יאניצקיס לעבען, און געשעהען איז עס אויף אזא אופן:

יאניצקיס ווייב, יוזעפא, האט שטארק אנגעהייצט דעם אויווען און דערנאך פעסט צוגעמאכט די פענסטער מיט די טירען. חוץ דעם איז זי נאך ארויפגעקראכען אויפ'ן דאך און פערשטאפט דעם קוימען מיט שמאטעס.

גלייך ווי זי האט אפגעטון דאס שטיקעל ארבייט איז זי אוועק צו איהר שוועסטער, כדי דארט איבערצונעכטיגען.

פאר דער שוועסטער איהרער האט יוזעפא געזאגט א חידוש אז דער מאן האט זי געוואלט שלאגען און דערייבער האט זי געבעטען אז זי זאל איהר לאזען איבערנעכטיגען.

פאליציי האט פעסטגעשטעלט אז די יאניצקא האט געהאט א געליבטען, און זי האט געוואלט פטור ווערען פון דעם מאן....

זי איז ארעסטירט געווארען.

צו זיצען און שטראף צו צאהלען
זענען פערמשפט געווארען 35 זגערזשער פאבריקאנטען

(2) דאס קרייז-סטאראסטווע - געריכט האט עהערנעכטן אויף דער ארויספאהר - סעסיע אין זגערזש בעטראכט א רייה אנקלאגעס נעגען אינהאבער פון זגערזשער פאבריקען.

אין 15 פאלען פון נישט אפהיטען די תנאים פון'ם קאלעקטיווען אפמאך, האט דאס געריכט ארויסגעטראגען אורטיילען פון אומבעדינגטען ארעסט: פון 5 טעג ביז א חודש צייט.

אין אלגעמיין זענען פערמשפט געווארען 15 פערזאן אויף 186 טעג אומבעדינגטען ארעסט.

אין 20 פאלען, פארן צובר זיין אויף דער בעשטימטער ארבייטס-צייט זענען די שולדיגע פערמשפט געווארען צו בעצאהלען געלד=שטראפען פון 20 ביז 300 זלאטעס.

רעגיסטראציע פון יאר=גאנג 1915

מארגען, מאנטאג, דארפען זיך מעלדען די מאנספערשוינען פון יאהרגאנג 1915, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1 קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות:

M, N, O, P, R, S,

און די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען=נעמען

פון L ביז P

איבערמארגען, דינסטאג, דעם 5 טען די אותיות:

פון Sz ביז סוף אלפאבעט
פון 7-טען קאמיסאריאט
פון R ביז U איינשליסליך

ווער ס'וועט זיך נישט מעלדען צו דער רעגיסטראציע אין ענטשפרעכענדען טערמין וועט אדמיניסטראטיוו בעשטראפט ווערען מיט 3000 זל. שטראף אדער 3 חדשים ארעסט.

אמטליכעס

(א) דער לאדזער שטאטישער סטאראסטע, ה' מאדאבינסקי, האט זיך צוריקגעקעהרט פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט.

שטילשטאנד אויפ'ן לאדזער דיסקאנטא-מארק

(אג) אויפ'ן פריוואטען דיסקאנטא-מארק אין לאדז פיהלט זיך ווייטער א שטארקער מאנגעל אין ערשטקלאסיגען וועקסעל-מאטעריאל. דערביי דארף בעטאנט ווערען אז עס ווערט וואס אמאל אלץ שווערער צו קלאסיפיצירען די וועקסלען אויף ערשטקלאסיגען און צווייט-קלאסיגען מאטעריאל און א חוץ איינצעלנע וועקסלען, וואס ווערען דורך אלע דיסקאנטערען אנערקענט אלס ערשטקלאסיג ווערען אלע אנדערע וועקסלען בעטראכט פולשטענדיג אינדיווידועל.

דער פראצענט - פוס פון די ערשטקלאסיגע וועקסלען בעטרעפט פון 10 ביז 12 פראצענט א יאהר, טיילמאל נאך ווייניגער ד.ה., די פריוואט דיסקאנטערען קאנקורירען מיט די בענק, דער צווייט-קלאסיגער מאטעריאל ווערט דיסקאנטירט צו 13 ביז 15 פראצענט א יאהר.

בכלל הערשט איצט אויפ'ן פריוואטען דיסקאנטא-מארק א שטילשטאנד צוליבן מאנגעל אין ערשטקלאסיגען וועקסעל-מאטעריאל. טשעקען מיט שפעטערע דאטומס זענען פולשטענדיג פערשוואונדען פון לאדזער מארק.

אויפ'ן לאדזער ביינוועל-מארק

(אג) אויפ'ן לאדזער באנוועל-מארק האט אין דער פערגאנגענער וואך געהערשט א שוואכע בעוועגונג, די לאגע איז געווען א רוהיגע, אין די פרייזען איז נישט פארגעקומען קיין ענדערונג.

צוליב די אפטע וואקלונגען פון דאלאר-קורס, בעשטימען די שפינער די פרייזען לעצטענס אין פוילישע זלאטעס, די לאדזער פראדוצענטען זאגען, אז צוליב דעם קומענדיגען ווינטער סעזאן וועט אין דער צווייטער העלפט פון היינטיגען חודש אנהויבען זיך אן אויפלעבונג.

אויפ'ן דאלאר-מארק — אהן ענדערונג

(אג) אין משך פון נעכטיגען טאג האט אויפ'ן היגען דאלאר-מארק געהערשט א שטילשטאנד. באר אין זעלטענע פאלען איז געשלאסען געווארען טראנזאקציעס. אין פריוואטען פערקעהר איז דער קורס פון דאלאר געווען 6.20 — 6.23 זל. באנק פאלסקי האט נעכטן פערקלענערט דעם קורס פון דאלאר אויף פינף פונקטען, צאהלענדיג 6.15 זל.

דער קורס פון ענגלישען פונט איז נעכטן געווען 28.25 — 28.35 זל. באנק פאלסקי האט געצאהלט 28.06 זל.

די לאדזער געלד-בערזע איז שבת נישט טעטיג

(אג) ווי בעוואוסט איז אין משך פון די זומערחדשים די ווארשאווער אפיציעלע געלד-בערזע, ווי אויך די לאדזער בערזע אין שבת נישט טעטיג. אנהויבענדיג פון 1-טען סעפטעמבער איז די אפיציעלע ווארשאווער בערזע טעטיג אויך נארמאל אין שבת דאגעגען די לאדזער בערזע וועט ערשט פון 15 ד.מ. אנהויבען נארמאל צו פונקציאנירען אויך אין די שבתים.

א לאדזער פערפיר־הרער...

א געשיכטע מיט א פריוואטען דעטעקטיוו און א יודישער פריילין, וועלכע איז פערנארט געווארען אין א שאנד־הויז

אין ווילנער „אווענד־קוריער" לייענען מיר: „ווי מיר דערוויסען זיך האט א גרופע ווילנער איינוואוינער זיך געווענדעט צו דער העכערער מאכט מיט א בקשה צו דערלויבען זיי צו ארגאניזירען אין ווילנע א געהיימען דעטעקטיוו-ביורא.

אין דער בקשה ווערען אנגעגעבען א רייע מאָטיווען וועלכע דארפען בערעכטיגען דאָס ארגאניזירען און די עקזיסטענץ פון א „פריוואטער דעטעקטיוו-ביורא" אין ווילנע.

צווישען אנדערע ווערט דארט דערציילט א סענסאציאנעלע געשיכטע וועגען דעם ווי אזוי איינער פון די צוקונפטיגע פריוואט-דעטעקטיווען, האט דעמאסקירט א פרויען־הענדלער און ארויסגעראטעוועט א יודישע פריילין פון א שאנדהויז.

די געשיכטע איז אזא:

מיט א לענגערער צייט צוריק האט די ווילנער פריילין פ. זיך בעקענט מיט אן עלעגאנטען יונגנמאן לוציאן זאמדער, וועלכער האט זיך פארגעשטעלט פאר א זוהן פון א רייכען לאדזער פאבריקאנט.

די פריילין פ. א טאכטער פון פערמעגליכע עלטערן, האט זיך פארליבט אין איהם, זיי האבען חתונה געהאט און דאָס פאָרל איז ארויסגעפאָהרען פון ווילנע קיין לאדז.

ס'איז אוועק א לענגערע צייטן און די עלטערן האבען נישט בעקומען פון זייער טאכטער קיין שום ידיעות.

דאָס איז זיי אויסגעקומען שטארק פערדעכטיג און זיי האבען נישט געוואוסט וואָס איבערצוקלערען.

מיט דער געשיכטע האט זיך פאראינטערעסירט איינער פון די צוקונפטיגע פריוואט-דעטעקטיווען, וועלכער האט פארפיהרט אן אויספארשונג.

אין משך פון א קורצער צייט איז איהם געלונגען פעסטצושטעלען אז די ווילנער פריילין איז איינגעפאלען אין די נעגעל פון א פרויען-הענדלער וועלכער האט איהר ארויסגעפיהרט קיין ווארשא און דארט ארייגעבראכט אין א שאנדהויז, צווינגענדיג איהר צו פראסטיטוציע.

דער סוף איז געווען, אז ער האט געלאזט דעם פערברעכער ארעסטירען, און די פארפיהרטע געבראכט קיין ווילנע צו איהרע עלטערן.

די בקשה וועגען עפענען אין ווילנע א פריוואט דעטעקטיוו-ביורא איז איבערגעשיקט געווארען אין אינערן-מיניסטעריום".

די האנדווערקער=דעלעגאציע

וועט ארויספאהרען קיין סאוויעט-רוסלאנד דעם 12 ד.ח.

(2) אין דער לאדזער האנדווערקער = קאמער ווערט איצט געארבייט איבער'ן פעסטשטעלען דעם בעשטאנד פון דער האנדווערקער-דעלעגאציע, וואָס גרייט זיך ארויסצופאהרען קיין סאוויעט-רוסלאנד.

דער וואורשטען-צעך שיקט ארויס פון לאדז 2 פארשטייער.

אויך אנדערע צעכען (שוסטער, שניידער, רימער. א. א.) שיקען זייערע דעלעגאטען.

די לאדזער שלוחים וועלען ארויספאהרען קיין ווארשא, פון וואנען דער אויספלוג — נאכן פאראייניגען זיך מיט דעלעגאציעס פון אנדערע קרייזען אין לאנד — וועט ארויספאהרען קיין מאסקווע.

די דעלעגאציע וועט — מחמת געוויסע פאספארטען-מניעות — ארויספאהרען ערשט דעם 12 ד. ח.

די דאזיגע דעלעגאציע האט בדעה אנצוקניפען אויפסניי די האנדעלס-בעציהונגען, וואָס האבען עקזיסטירט מיט די רוסישע אפנעהמער דורך דעם האנדווערק פון קאנגרעס-פוילען אין די פארמלחמה-צייטען.

קראנקע פרויען

ערפאהרען דורך דעם געברויך פון נאטירליכען ביטערוואסער **Franciszka Józefa** א לייכטע דארם-ענטלעהרונג, וואס איז פערבונדען מיט פערקראנקטע ארגאנען, עמפעהלט פון דאקטוירים.

א שטרייק אין דער אייזען-פאבריק „פעררום"

(2) עהערנעכטען איז אין דער אייזען-פאבריק פון דער פירמע „פעררום" אויפן סמך פון נישט געבען אורלויבען, אויסגעבראכען א שטרייק.

די נעכטיגע קאנפערענץ אין ארבייטס-אינספעקטאראט האט קיין רעזולטאט נישט געגעבען, און מארגען, מאנטאג וועט פארקומען א צווייטע קאנפערענץ.

בהמה-זאלץ אין געוועלבער

(א) נאך דעם ווי לעצטענס איז אין לאדז ליקווידירט געווארען דער געהיימער פערקויף פון בהמה-זאלץ, וואָס איז געמישט געווארען מיט עסזאלץ, זענען ווידער באטירט געווארען פאלען, אז עטליכע געוועלבער און בעקערייען בענוצען זיך מיט דעם מין געמישטען זאלץ.

דער מין זאלץ — דערוויסט מען זיך — ווערט אויך פון לאדז צוגעשטעלט אין אנדערע קרייזען, און דערייבער האט זיך מיט דעם ענין פאראינטערעסירט די פינאנץ-מאכט.

מ'גלויבט נישט א — גלח

אז ערשט פאליציי מוז פעסטשטעלען, ווער ער איז

(2) עהערנעכטען איז צווישען די ארבייטער אויף קשעגזשי מלין א־ומגעגאנגען א קשיאנדז, געזאמעלט נדבות פאר אָרימע קינדער, און פערקויפט קאטוילישע ביכלעך מיט א רעליגיעזען אינהאלט, די צייט בכלל איז איצט א פערדעכטיגע, און פערשידענע זאמלער — בפרט, איז אויך דער דאזיגער קשיאנדז געווארען שטארק אויפפאלענד, און ארום דעם נדבות-זאמלער האט זיך ביסלעכווייז אנגעהויבען צו פערזאמלען א דראהענדער עולם.

ערשט אן אנגעקומענער פאליציאנט האט דעם קשיאנדז אויסלעגיטימירט, און עס האט זיך ארויסגעוויזען אז ער איז אינגאנצען אין ארדענונג — אז ער איז דער ווארשאווער גלח יואצלאוו מאלינאווסקי, און אז ער גיין בעפולמעכטיגט די זאמלונגען אדורכצופיהרען.

דער קשיאנדז האט שוין ווייטער געפיהרט זיין ארבייט בשלום ובשלוה.

אונטער די רעדער פון אנ'אויטא

(א) לעם אגראדאווע 9 איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון אנ'אויטא דער 14־יאהריגער דוד הארפערן (פון פולנאצנא 11).

ביים יונגעל איז שטארק צושעדיגט דער קאפ און צובראכען א האנד.

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף און אפגעפיהרט אהיים.

אין אכטען יאהרצייט

נאכ'ן טויט פון אלתר אייזענשלאס

היינט, 12 א זייגער בייטאג, איז'ב 8־טען יאהרצייט נאך'ן טויט פון בעקאנטען לאדזער שריפטשטעלער אלתר אייזענשלאס, קומט פאר אויף זיין קבר א הזכרה, צו וועלכער עס ווערען געבעטען צו קומען אלע זיינע פריינד, בעקאנטע און חברים שריפטשטעלער און זשורנאליסטען.

שטיינער אנשטאט סחורה

(א) נאך א בעווייז, אז עס שאדט גארנישט, ווען מען האלט קאפ:

עס האט למשל צום לאסט-אויטא אינהאבער, דוד לעווקאוויטש, עפעס א פוהרמאן געבראכט 2 קאסטענס סחורה, (אויף דער אויטא-סטאציע, וואול טשאנסקא 15) איז עס געווען, ער זאל זיי אפפיהרען דעם געוויסלבער גאשעווסקי אין בעלכאטאוו.

נישט געקוקט דערויף, וואָס לעווקאוויטש האט בעקומען פונ'ם פוהרמאן 11 זלאטעס שכר טרחא, איז ער נישט פויל געווען, און ותיכף אין דעם פוהרמאנס אנוועזענהייט, אויפגעפאקט א קאסטען און אריינגעבליקט וואָס אינעווייניג טוט זיך.

דארט האט ער צו זיין גרויס פערוואונדערונג דערזעהען ליגען שטיינער און שמאטעס אנשטאט סחורה.

דער פוהרמאן ווידער האט אויך נישט געמאכט קיין לאנגע שהיות און — געמאכט פיס...

פאליציי זוכט איהם איצט ארום.

אז עס איז נישטא קיין ברירה

ווערען שוין ממילא אלע נייז=זאגער אויסגעטריקענט

(2) ווי מ'אינפארמירט אונז פון די פראפעסיאנעלע פאריינען, האבען די קראנקען = קאסע-אנגעשטעלטע אונטערגעשריבען דעקלאראציעס, אויסדריקענדיג זייער הסכם אויפ'ן איינפיהרען די נייע בעאמטען-פראגמאטיק.

קיין שום פאל פון נישט איינשטימען איז נישט פערנאטירט געווארען, מחמת אין איין ארטיקעל פון געזעץ וועגען די רעכט און פליכטען פון די קראנקען=קאסע=אנגעשטעלטע ווערט געזאגט, אז דאס נישט אננעמען דורך אנ'אנגעשטעלטען די פראגמאטיק איז אזוי גוט, ווי ער וואלט זיך אפגעזאגט פון זיין ארבייט אין דער קראנקען-קאסע.

ספעציעלע ערשטקלאסיג-איינגעארדענטע מאגאזינען צו לאגערן סחורות

דאָס גוט בעקאנטע עקספעדיציאנס-הויז ר. סאבאל, פיעטריקאווער 6, וועלכעס עקזיסטירט זייט דעם יאהר 1916, האט געעפענט א ספעציעלע מאגאזין צו לאגערן סחורות.

דער מאגאזין, וועלכער געפינט זיך אין סאמע צענטער פון שטאט (פיעטריקאווער 6 טעל. 153,96) איז אסעקורירט פון פייער און גנבה, א נייעס איז איינגעארדענט געווארען דערמיט, וואָס מ'קען דינגען אויך ספעציעלע צימערן. אין די לאגערן געפינט זיך אויך א ספעציעלע שפייז-אפטיילונג צום אויסזאקען.

די מאגאזינען זענען פערזעהען מיט אלע נויטיגע איינריכטונגען ווי: קראפט-ווינדעס, לאסט-אויטאס, פלאטפארמעס, מיט וועלכע די סחורות ווערען אפגענומען און אפגעשיקט ווי אמגיכסטען צו די קליענטען.

רעכענדיג אויף א גרויסען אומזאץ זענען די פרייזען קאלקולירט ווי אמביליגסטען.

ר. אליזאעל

דירעקטאר אדאלף גאלד

סענסאציאנעל=שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

37

— מענשען פון אייער שטאנד האבען פון דעם פארטשריט גארנישט געלערנט, האט ערד זיך אנגערופען.

— מיר האבען זיך נישט געהאט וואָס צו לערנען, ווייל קיין גוטעס האט די אזוי גערופענע פארטשריט בשום אופן נישט געגעבען, אבער איך האב גערעכענט, אז איהר, אזא בעריהמטקייט, אזא גרויסע ארטיסטקע געהערט אויך צו דעם שטאנד, וואָס מיר, צו דעם שטאנד פון בלויען בלוט, ווי איך האב זיך שוין פאר אייך אויסגעדריקט.

— ניין גראף, איך שטאם פון פשוט'ן פאלק, איך בין בעריהמט געווארען נישט צוליב מיין אפשטאמונג, נאר צוליב מיין טאלענט, צוליב דער קונסט, וועלכע איך דין און וואלט גערן געוואלט געבען די ברייטע מאסען.

— אהא, זעהט אויס, אז אין די ענינים וועלען מיר שוין נישט קומען צו קיין הסכם, האט דער גראף געלאכט.

— ניין, בשום אופן נישט.

דעם יונגערמאן, וואָס איז געזעסען צוזאמען מיט זיי ביי דעם זעלבען טישעל, איז זעהט אויס מיאוס געווארען אזא הויכער געשפרעך. ער איז געווען אומגעדולדיג, ער איז אבער געזעסען ביז מ'האט צוגעטראגען דעם פארל עסען. ערשט דעמאלט האט ער פערגעדיגט זיין מעניו און האט זיך אויפגעהויבען פון זיין ארט. ער האט זיך פערגינגט פאר די וואָס זענען געזעסען און איז ארויס פון רעסטאראן - וואגאן. מיט שנעלע טריט איז ער בעגאנגען צום וואגאן אין וועלכען ס'האט זיך געפונען די קופע פון גראף מיט אדאן. ער האט שנעל געעפענט די טיר מיט דעם שליסעל וועלכען ער האט געהאט צוגעגרייט און זיך איבערצייגט, צי דערינען איז געבליבען אדא'ס גאנצער באגאזש. ווען ער האט זיך איבערצייגט, אז אלץ איז אויפ'ן ארט, איז ער ערשט אוועק צו זיין בעגלייטערין און געזאגט:

— נו, איצט צו דער ארבייט, פיל צייט האסט דו נישט, העכסטענס א האלבע שעה, איך וועל היטען די פערשוינען, בעמיה זיך נישט צו ברעכען קיין שלעסער און נישט אויפרייסען קיין וואליזען. כדי זיי זאלען גארנישט בעמערקען און מיר זאלען גענוג צייט האבען צו ענטקומען.

— איך וועל טון אלץ וואָס געהער צו מיר, דאָס איבריגע מוז מען זיך פערלאזען אויף אגוטער גליק.

— זיי נישט אזוי אויפגערעגט, ווייל ס'דראהט אונז נישט קיין שום געפאהר, איך האב דאך דיר אנגעזאגט, אז דו זאלסט נישט ריהרען קיין שום ציהרונג און אויך נישט קיין געלד, דאָס אינטערעסירט אונז נישט אין דעם אויגענבליק. מיר גנבענען נאר ליבעס-בריוולעך און דערפאר קומט נישט קיין גרויסען שטראף. איבעריגענס טון מיר דאָס צו אן אידעלען צוועק און מיר דארפען נאך בעקומען דערפאר א בעלוינונג. ס'איז א שאד איצט צו רעדען. קום און ערלעדיג אלץ, אזוי ווי איך האב געהייסען.

— מיר געהען, האט די דאמע געזאגט און איז ארויס אין קארידאר, לייכט און עלעגאנט אזוי ווי שטענדיג, מיט איהר בוך אין דער האנד. דער פערשוין האט זיך אוועקגעשטעלט אין אנ'ארט, אז ער זאל קענען אבסערווירען יעדען איינציגען וואָס געהט אריין און ארויס פון רעסטאראן-וואגאן. די דאמע זיינע איז מיט דעם נאכגעמאכטען שליסעל אריין אינעווייניג אין קופע.

זי האט אנגעהויבען צו עפענען די וואליזקעס. דאָס איז נישט געווען אזוי לייכט. די וואליזעס האבען געהאט ספעציעלע שלעסער, וואָס מען זעהט זיי נישט אין ערגיץ און וואָס די געניטסטע גובטע האט נאך קיינמאל נישט געהאט מיט זיי צו טון. אלע מיטלען, וואָס די קינסטלערין צו עפענען שלעסער האט אנגעווענדען, האבען זיך איהר נישט איינגעגעבען און צוליב דעם האט זי זיך שטארק דענערווירט.

ענדליך האט זי בעמערקט, אז אויף יעדער וואליזע איז עפעס פערהאן א ספעציעלער צייכען. דאָס האט זי איבערצייגט, אז דער צייכען האט צו טון מיטן מעכאניזם פון די וואליזקעס. זי האט דעריבער אנגעהויבען צו מייסטערצוען ביי די דאזיגע צייכענס און דער מעכאניזם האט זיך גלייך אונטערגעגעבען איהרע בעניטע הענד. זי האט נישט געריהרט די וואליזקעס, אין וועלכע ס'האבען זיך געפונען מלבושים. זי האט נישט געזוכט אין די וואליזקעס, וואו ס'האט זיך געפונען וועש. זי האט די אלע וואליזקעס שנעל צוגעמאכט און זיי ווידער אוועקגעשטעלט אויפן ארט, וואו זיי זענען געשטאנען, ביז זי איז צוגעקומען צום קלענסטען ליקסוס-קעסטעלע. דאָס איז געווען אזוי ווי א גרויסע לעדערנע טאש ארומגעפאסט מיט זילבער.

— אויב די בריף וועלען זיך נישט געפונען אין דער טאש, האב איך מפהר נישט וואו צו זוכען האט זי זיך געטראכט. די טאש איז באלד געעפענט געווארען און אויף דעם פנים פון דער גנבטע האט זיך צוגאסען א שמייכעל.

— אז מען זוכט—געפונט מען, אט דאָס איז עס. צו קלויבען איז נישטא קיין צייט. איך וויל צונעהמען אלץ וואָס דא געפינט זיך און אנשטאפען די טאש מיט פאפיר.

אזוי האט זי טאקע געטון. זי האט אלץ ארויס גענומען, אריינגעלייגט א ויין פאפיר, געמאסטען צי די טאש האט דעם זעלבען אויסזעהן וואָס פריהער, האט זי אוועקגעלייגט אויפן זעלבען ארט און איז ארויס פון קופע. דער יונגערמאן וואָס איז געשטאנען אויף דער וואך איז באלד אוועק פון זיין פאסטען.

— נו, און וואָס?

— איך האב געפינען, צי דאָס ריכטיגע ווייס איך נישט.

— וואָס האט אזוי לאנג געדויערט?

— זי האט שלעסער פון וועלכע מ'האט זיך געדארפט ארויפנעהמען א מוסטער. דאָס האב איך נאך אין מיין לעבען נישט געזעהען.

— וואָס האסט דו געפונען?

— א לעדערנע טאש מיט בריף. די טאש האב איך איבערגעלאזען. די בריף האב איך מיטגענומען.

(פארטזעצונג קומט).

40-יעהריגער אונאפהענגיגקייטס-טעטיגקייט פון מארשאל פילסודסקי

(–) דעם 8 אקטאבער וועלען אין לאדז פאר־קומען גרויסע פייערליכקייטען לכבוד דער 40-יעריגער גזעלשאפטליכער און אונאפהענגיגקייטס־טעטיגקייט פון מארשאל פילסודסקי. קיין לאדז וועלען אויף דעם טאג קומען דער מלוכה־פרעזי־דענט און די מיטגלידער פון דער רעגירונג.

א שפיל מיט'ן טויט

א קליין מעדעלע דערטרונקען אין א פעסעל רעגען-וואסער

(2) אויף לאדזער הויפען ווערען אפט אוועקגעשטעלט פעסלעך אויף אנצוכאפען רעגען־וואסער.

איצט איז אזא אומשולדיג פעסעל וואסער גורם געווען צו דעם טויט פון א 9-יעהריג קינד — א מיידעלע.

אט דאס מיידעלע, דארא שיקארסקא האט זיך אויפ'ן הויף (דושיקע 19) געשפיגעלט און גע־שפילט מיט'ן וואסער, זיצענדיג אויפ'ן ברעג פונ'ם פעסעל.

אין א געוויסען מאמענט האט דאס מיידעלע פארלוירען דאס גלייכגעוויכט און איז אריינגעפאלען אינ'ם פעסעל, און מחמת געפאלען איז זי מיט'ן קאפ אין וואסער אריין. און קיינער איז דערביי נאהענט נישט געווען — איז דאס קינד דערטרונקען געווארען.

שפעטער, אז מען האט בעמערקט די פיסלעך פונ'ם קינד, וואס האבען ארויסגעשטארטשעט פון דעם פעסעל, איז שוין יעדער הילף געווען איבעריג.

אין הייסען חודש יוני

זענען קיין לאדז געקומען צוויי קאנינער אורחים

(א) דער 50-יעהריגער זיגמונט קוכארטשיק און דער 48-יעהריגער אנטאני וואלאשיאק — ביידע פון קאנין — זענען דעם 27 יוני ה.י. אראפגעקומען קיין לאדז אביסעל לאזען זיך וואוילגיין.

האבען זיי זיך בעקענט מיט א געוויסער בראנ־ניסלאווא קאטשאראווסקא, און נאך דעם, ווי זיי האבען זאלבעדריט אויף א גאר געהויבענעם אופן טועם געווען פון כלערליי מאכלים און משקאות, זענען זיי אוועק מחוץ דער שטאט ביים פאלקס־פארק אויף קאנסטאנטינער פאלעשיע — געניסען פון דער ליבע אויפ'ן שויס פון דער נאטור.

אין א געוויסען מאמענט איז פערביי־געגאנגען א פאליציאנט וועלכער האט דעם "זינדיגען מזומן" געכאפט אויף דער הייסער מינוט —

און עהע־געכטען האט דאס געריכט די ביידע קאנינער אורחים, פאר'ן "בעליידיגען די עפענטליכע מאראל" פערמשפט צו 8 חדשים טורמע.

איז אפגרונד פון עלענד

(א) אויף זשגאוער גאס, לעם נומער 9, איז אוועקגעפאלען פאר הונגער און אויסשעפונג די 24-יעהריגע יאדוויגא פראדושינסקא — אן ארבייטסלאזע און היימלאזע פראסטיטוטקע.

פון יודישען טעאטער אין פילהארמאניע

היינט זונטאג 2 פארשטעלונגען 12 א זייגער בייטאג און 9 אווענט ס'ווערט געשפילט „דער לעצטער טאנק" מיט מיכאל מיכאלעסקא און בעטי סימאנאוו אין די הויפטראלען.

אלארם-פרוב פאר פייערלעשער אין סקאלא-טעאטער

(2) אין צוזאמענהאנג מיט'ן עפענען דעם סעזאן פון פוילישען טעאטער, וואס וועט איצט שפילען אין „סקאלא" איז נעכטען פארגעקומען אן אלארם־פרוב פאר די פייערלעשער, כדי זיך צו איבער־צייגען, ווי אזוי ס'וועט צוגעהן די רעטונגס־אקציע אין פאל פון אן עווענטועלער שרפה אין טע־אטער.

אויפ'ן רוף זענען אנגעקומען פינף אפטיילונגען פון די פייערלעשער, וועלכע האבען זיך גענומען צו א בלומערשטער רעטונגס־אקציע. די אקציע האט געדויערט א שעה צייט.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	–	–	–	85.00
3 פראצענטיגע	בודאוולאנע		–	38.00
4 „	דאלארובקא		–	46.75
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)			52.00
8 „	ווארשאווער פאנד־בריף			44.00
8 „	לאדזער			40.75
ענגלישער פונט	–	–	–	28.22
דאלאר – אפיצ.	6.22,	נישט אפיצ.	–	6.18
גאלד־דאלאר	–	–	–	9.03
גאלד־רובל	–	–	–	4.75
דייטשער מארק	–	–	–	2.11

שטרייק אין א וועבעריי

(2) צוליבן נישט־ערטיילען קיין אורלויבען איז אויסגעבראכען א שטרייק אין דער וועבעריי פון דער פירמע „יוזעף ריכטער".

דריי הונדערט ארבייטער האבען געווארפען די ארבייט.

Dr. ITELSON
powrócił
AL. KOŚCIUSZKI 39, tel. 108-23.

Dr. med.
Czarnożył
POWRÓCIŁ
AL. KOSCIUSZKI 69, tel. 224-94.
Godziny przyjęć od 9–10 i od 4–6 popoł.

Dr. med.
Z.Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז
און לונגען־קראנקהייטען
וואוינט יעצט
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 11–1 און פון 2–3 נאכמ.

Dr. med. D. ROSENZWEIG
צוריקגעקעהרט
קינדער־קראנקהייטען
16 Narutowicza 16
(ווסכאדניא 76) טעל. 128-74
נעמט אן פון 9 ביז 10 פריה און פון 6 ביז 7 אוו.

בעשולדיגט די גרעסטע אריסטא־קראטען אין באנקירען

(סוף פון דער 5. זייט).

קייזער געקומען מכירות אויפ'ן ביסקופ, אז דער ביסקופ פערטאכלעוועט געלדער פון דער רעגירונגס קאסע, האט פראנץ יאזעף געשיקט איהם, שטראס־נאף'ן, צום ביסקופ אום „אין פערטרויען", בשתיקה דורכצוזעהן, אויסצופארשען די זאך, צי עס איז אמת צי נישט.

איינגעל וואכע האט ער מערגראבעט אין פא־לאץ פון אונזער ביסקופ, וועלכער איז אויך גע־ווען דער פארשטייער פון א רעגירונגס־סעמינאר פאר גלחים. און ער האט געגעסען מיט דעם ביסקופ ביי דעם זעלבען טיש.

איציק שטראסנאף אלס פאלשער רעגירונגס־קאמיסאר, האט קאנטראלירט די ביכער און די רע־גירונגס־קאסע פון ביסקופ. ער האט געפיהרט מיט'ן ביסקופ לאנגע „געהיימע" פערהאנדלונגען, די גאנ־צע שטאט האט פאר איהם געציטערט און איהם אנגעטאן גרויס כבוד. דער סוף איז געווען, אז ער האט אויסגעפאמפעט א גרויסע סומע געלד פון דעם ביסקופס רעגירונגס־קאסע און איז בעלים געווארען.

עס פערשטעהט זיך אז מען האט איהם נאכ־העהר געכאפט ווען דער שווינדעל איז ארויסגעקומען און מען האט איהם פערארטיילט.

די געשיכטע האט איהם אפגעקאסט זעקס יאהר טורמע.

ארויס פון טורמע, האט זיך איציק שטראסנאף פערפוצט אין א מונדיר פון אן אנ'אפיצער, א הויאר־אויבערלייטענאנט און אין א קאליאסקע געשפאנט מיט 4 פערד, איז ער אוועק צו'ן ביסקופ פון בודא־פעשט, סטעפאן באזאר, דער דעמאלסדיגער הויפט פון דער קאטוילישער קירך אין אונגארן, ער איז אריין אין פאלאץ, ארומגעכאפט זיך מיט דעם אלטען 86-יעהריגען ביסקופ און זיך מיט איהם הארציג צוקושט.

— דערקענסט מיך נישט, אנקעל? — האט שטראסנאף געזאגט צום ביסקופ. — דאס בין איך דאך דיין פלימעניק פון דער באבעס צד ניקאלאוס גראף עסטערהאזי!

דער אלטער ביסקופ האט זיך אזוי שנעל נישט געקאנט דערמאהנען, צי האט ער יא א פלימעניק א גראף עסטערהאזי, צי נישט. ער איז געווען א קרוב פון דער פאמיליע פון די פירשטען און גראפען עסטערהאזי און עס האט גרייליך געקאנט גראדע געמאלט זיין, אז ער האט יא אזא פלימעניק. דער ביסקופ האט זיך מיט זיין פרישגעבאקענעם פלימעניק גאר דערפרעהט, און איהם געבעטען צו זיין זיין גאסט אין פאלאץ.

אז שטראסנאף האט ביי זיין „אנקעל" דעם ביסקופ אין פאלאץ זיך גוט אויסגערוהט פון טורמע און זיך גוט אנגעגעסען און אויסגעשלאפען, האט ער זיך צעוויינט ווי א ביבער.

— וואס וויינסטו, מיין זוהן? — האט איהם דער ביסקופ געפרעגט מיט רחמנות.

— איך וויין, טייערער אנקעל, ווייל מיין לע־בען איז פערלוירען. איך מוז שטארבען. איך מוז מיר נעהמען דאס לעבען.

— וועה, וועה! פארוואס עפעס, טייערער פלי־מעניק?

— ווייל איך בין א גרויסער בעל־חוב און איך האב נישט קיין געלד צו בעצאהלען מיינע חובות, — האט שטראסנאף געיאמערט און געגאר־סען מיט טרערען.

און בסוד סודות האט ער דערצעהלט דעם ביס־קופ א געשיכטע אז ער האט „עהרען־שפיל־חובות". דאס הייסט, ער האט געשפילט אין קארטען מיט אריסטאקראטען און פערלוירען 50 טויזענד קרא־נען (דעמאלס 10 טויזענד דאלאר). אלס אפיציר און אריסטאקראט מוז ער אין לויף פון 24 שטונדען אדער בעצאהלען די „עהרען־שפיל־חובות" אדער זיך נעהמען דאס לעבען, בעגעהן זעלבסטמארד.

דער ביסקופ האט זיך זעהר דערשראקען, און שטראסנאף האט איהם געמאכט א פארשלאג: א איהם שוין איצט אויסצוצאהלען זיין חלק ירושה פון 50 טויזענד קראנען. ווען ער האבען די געלד סומע אויסצוצאהלען זיינע „עהרען־שפיל־חובות" און זיין לעבען וועט זיין געראטעט. דער אלטער ווייכער ביסקופ איז אביסעל געווען קארג אויף דער קעשענע, האט ער זיך גענומען מיט זיין „פלימע־ניק" דינגען, אזוי לאנג און אזוי ביז מען איז מושווה געווארען אויף 40 טויזענד קראנען.

שטראסנאף האט גענומען די 40 טויזענד קראנען, אפגעזעגנט זיך מיט זיין „אנקעל" דעם ביסקופ און איז אוועק קיין ווין לעבען א גוטען טאג. אלס אריסטאקראט און קאוואליער מיט ליבעס און קארטען.

אין א קורצער צייט ארום, נאך דעם, ווי ער האט שוין געהאט פערהוליעט די 40 טויזענד קרא־נען, האט זיך דער ביסקופ געכאפט, אז דער „פלי־מעניק" איז געווען א פאלשער און אז ער האט ביי איהם אויסגענארט די געלד.

פאר דעם דאזיגען שווינדעל האט מען שטראס־נאף'ן ווידער איינגעזעצט אויף איניגע יאהר אין חד־גדיא.

ער האט איבערגעלאזט א ירושה, שרייבען די צייטונגען, א מאנאקעל, אן אפגעריסענעם אייצער מונדיר פון אן אפערעטען גארדעראב, א פאר צו־ריסענע לאקירטע שיך און אן אלטען צובויגענעם צילינדער־הוט.

מ. א. סוף.

פון „פועלי אגודת ישראל"

זונטאג איז אין אלעקסאנדרער אפגעהאלטען געווארען א קאנפערענץ פון אלע פא"י־גרופען אין לאדזער וואיעוואדזטווע, ספעציעל געווידמעט א"י פראגען.

עס זענען אנגענומען געווארען פערשידענע רעזאלוציעס צו פערשטארקען די ארץ־ישראל אר־בייט ביי פא"י.

מעלדונג

די יוד. געז. פאר לאנדקענטשאפט אין לאדז וואלטשאנסקא 35 טעל. 121.53

ארגאניזירט אין די טעג פון 8, 9 און 10-טען ד.ח. א 3-טאגיגען אויספלוג קיין ווילנע און טראקי עס וועלען בעזוכט ווערען: דער צפון־יריד, שול־הויף, סטראשון ביבליאטעק, ארכיון פון „יוו"א", אלטער יידישער בית־עולם, קאטעדרע, קלויסטער פון בעטער און פאול און א גאנצע רייהע אנדערע זעהענסווירדיגקייטען.

דער אפצאהל: פאר מיטגלידער – 35 זל. נישט מיטגלידער 38,50 זל. נעמט ארום בעקעס־טיגונג, נאכטלעגער, רייזע און בעזוכונגען.

ארויספאהר דאנערשטאג ד. 7-טען 7,30 פון פאבריקס באהנהויף.

מיטן אויספלוג פיהרט אן פריינט ש. ראזענ־מאן, איינשרייבונגען אין סעקרעטאריאט יעדען טאג.

זעלבסטמארד

(א) אויף זגערזשער 19 האט זיך גע'סמט מיט סובלימאט די 42 יעהריגע ארבייטסלאזע און היימלאזע נאטאליא קילקאווסקא.

פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אינ'ם שטא־טישען זאמעל־פונקט.

אלע מוזען וויסען, אז...
די אלעמען גוט־בעקאנטע כעמישע
וועשעריי־פארבעריי
פון 1. שטאק פעטריקאווער 21
אונטער פירמע **א. ווידראווסקי**
איז איבערגעטראגען געווארען אויף
פיעטריקאווער 51
פיליאל:
פיעטריקאווער 10
(אין געוועלבער אין הויף)
אונזער דעוויז: בעסטע אויספיהרונג!
ביליגסטע פרייזען! קומט, איבערציינט זיך!
יעדענקט אונזערע נייע אדרעסען!
פיעטריקאווער 51 און 10.

א נאלדענער האנדעלס־פונקט גרוי־ע געוועלבער אין הויף אוועקצוגעבען אהן אבטרעט געלד פאר א נידריגען פרייז, צו ערפאהרען פל. קאשטשעלנא 3 ביים זייגערמאכער. 4520

פערשידענעס

עס ווערט געזוכט געלעגענהייטליך צו קויפען אן אבערלאק אין גוטען צו־שטאנד. אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער „בערלאק". 4604

Rury Bergmana 16, 23, 29 i 36 mm. póki zapas starczy po cenach likwydacyjnych niżej fabrycznych. Watt Narutowicza 16, telefon 190-38. 4614

Najnowszy szlagjer sezonu!
3 lampowy (z 4-ma lempami) 2 ekranowane, 2 obwody strojenia. Piękny ton, wybitna selektywność i dostępna cena. Zł. 300.— Sprzedaż i na raty. Radjo-Watt, Narutowicza 16, tel. 190-38.

ראקאלען

צו פערמיטען איינצעלנע שטובען אויף פראנציסקאנער גאס, צו ערפאהרען אויף פאמארסקא 35 ביי א. צוקערמאן.

איבערצוגעבען א לעצט צימער, פארטער, קאנסטאנטינער 56, ביי שלאכ־טערמאן.

א האלב געוועלב אויף נאוואמיעס־קא איז צו פערמיטען צו ערפאהרען נאוואמיעסקא 31 ביי בירנבוים.

ענצעלנע שטיבען אויפ'ן 1-טען שטאק און אויפן 4-טען שטאק צו פערמיטען ווי אויך א געוועלב, געאייגנעט פאר א פרי־זיער אהן אבטרעט געלד דירעקט ביים ווירט, צו ערפאהרען בזשעזשינער 57a ביי ווארשאווסקי. 4516

הריינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פרייע פאסטענס

קוואליפיצירטע מאשין - נייהערינס צו סוויטערס קענען זיך מעלדען פאמאר־סקא 67, וו. 42. 4698

עס ווערט געזוכט מעדלעך צו שי־דעלקאווע ארבייט ווי אויך צו נייהען גארדינען. 68 זאכאדניא 68, אייזענבערג.

ס'ווערט געזוכט 6 גוטע האנד־נייהערין צו סוויטערס, זאוואדזקא 19, רעכטס, פארטער.

עס ווערט געברויכט נייטארינס ארויסצוגעבען צו נייען טריקא וועש די וואס האבען „אויבערלאק־מאשינען". צו ערפאהרען נאוואמיעסקא 31 ביי גורד אין וועש־געשעפט.

א גוטע מאשין־שרייבערין, וואס בעזיצט גרינדליך די יודישע און פוילישע שפראך אין ווארט און שריפט ווערט געזוכט. אפערטען אין אדמינ. פאר י. ר.

א לערן־יונגעל און א האנד־נייער ווערט געברויכט אין דאמען־שניידער־ווערקשטעל א. קיעווסקי, טראוגוטא 10.

א געניצטע
דרעהבאנק
די לענג 1 מעטער ביז 1.50 ווערט געזוכט פאר קאסע. — אפערטען אין אדמ. אונטער „J. K." 4495

Lekarz-Dentysta
Jakób Karmazyn
2 Południowa 2
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 9–1 און פון 3–7 נאכמ.

Lekarz-dentysta
M. REZNIKOWA
Narutowicza 2, tel. 223-83
POWRÓCIŁA
przyjmuje od 2–7 w.

ווייל- איך רעליקאטעסען-לאגער — VICTUAL

ערעפנונג דינסטאג, דעם 5-טען סעפטעמבער 1933

בעקאנטמאכונג.

איז געווארן איבערטראגעד פון פיעטריקאווער 33 אויף

קירזשנער=אטעליר

4 נארוטאוויטשא 4

דערמיט מאך איך בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז מיין

אין איז פערזעהען צום בעפארשטעהענדען ווינטער-סעזאן מיט די נייעסטע מאדעלען.

רעעלע בעהאנדלונג! ביליגע פרייזען!

מ. שאליט, נארוטאוויטשא 4 מיט אכטונג

קלאנג-קינא CAPITOL

היינט פרעזענטירען מיר די רייצענדע און שעהנע SARI MARITZA ווי אויך HERBERT MARSCHALL אין דעם גרויסען פילם

„ליצטאציע פון ליבע"

אנהייב פון די סעאנסען אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.

נעכסטער פראגראם: „עקסטאז"

רעווי=טעאטער „NOWY GONG" — (אין גארטען) — 17 שרודמיעסקא 17

היינט און טעגליך רעוויע א. ג.

„א שעה מיט אונז"

מיט'ן אנטייל פון גאנצען אנסאמבל.

פרייזען פון די פלעצער: פון 54 גר. ביז 2 זל. אנהייב טעגליך 8.15 און 10 אווענד.

שבת. זונטאג און יום-טוב 5.30, 8.15 און 10 אווענד.

ZAWODOWE KURSY SAMOCHODOWE

Fr. Grętkiewicza

Łódź, Al. Kościuszki 68 (róg Zamenhofa)
telefon 175-35

נעהמט אן איינשרייבונגען אויפ'ן נייעם קורס.

די שולע בעזיצט אן אויטאמאביל אין שניט, וואס מערט געטריבען פון עלעקטריע, וואס פערלייכטערט און אלעס צו די לעהרע.

איינשרייבונגען נעהמט מען און אינפארמאציעס ערטיילט דן קאנצעלאריע פון די קורסען פון 9—20.

נידריגער אבצאהל — אויף ראטעס.

PRZETARG.

Zarząd m. Łodzi ogłasza pisemny przetarg publiczny na roboty budowlane, a to:

1) wykończenie gmachu szkolnego,
2) „ domu mieszkalnego nauczycielskiego,
3) budowę filtra biologicznego przy ul. Rokocińskiej Nr. 41 w Łodzi.

Roboty będą oddane jednej firmie.

O roboty ubiegać się mogą tylko przedsiębiorstwa i firmy koncesjonowane i zarejestrowane. Wyciąg rejestru winien być przy przetargu okazany na żądanie komisji.

Oferty pisemne na oryginalnych ślepych kosztorysach, całkowicie wypełnionych, odpowiadające zatwierdzonym „Warunkom przetargu", należy składać w Wydziale Budownictwa Zarządu m. Łodzi, Pl. Wolności 14, pokój Nr. 41, do dnia 14 września 1933 roku, godz. 11 przedpołudniem, w kopertach podwójnych, zalakowanych pieczęcią firmową, każda z napisem: „Oferta do przetargu w dniu 14.IX 1933 roku na wykończenie bud. szkolnego, domu mieszkalnego i budowę filtra biologicznego przy ul. Rokocińskiej Nr. 41 w Łodzi", podaniem nazwy i dokładnego adresu firmy.

Koperta wewnętrzna winna zawierać samą ofertę z dokładnie i wyraźnie podpisanemi załącznikami, zewnętrzna zaś — oprócz koperty z ofertą, dowód złożenia wadjum w Kasie Miejskiej w wysokości 10.000 zł.

Wadjum może być złożone w gotówce wzgl. wartościach przewidzianych Instrukcją o sposobie oddawania i odbierania dostaw dla Zarządu m. Łodzi, ogłoszoną w Dz. Zarządu m. Łodzi Nr. 27 z dnia 7.VII 1931 roku. W razie złożenia wadjum w formie listu gwarancyjnego, należy równocześnie dołączyć zaświadczenie Min. Skarbu, że Instytucja, udzielająca gwarancji, jest upoważniona do wystawiania listów gwarancyjnych.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 14.IX 1933 roku o godz. 12 w południe.

Oferty nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie nie będą rozpatrywane.

Warunki przetargu z załącznikami (ślepy kosztorys, projekt umowy, deklaracja) oraz szczegółowe informacje otrzymać można w Oddziale Architektonicznym, pokój Nr. 46 za opłatą 10 zł. od jednego kompletu.

Tam też są do przejrzenia plany odnośnych robót.

Łódź, dnia 30 sierpnia 1933 r.

ZARZĄD m. ŁODZI.

שיימלען

מיט פאריזער שרינדן און פערטיגע שייטלן ווערן ערשטקל. און רעעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע און מאניקור

ב" קערש, סקווערא15 ווא

שלאסעריי-ארבייטען,

ווי אויך אויטאגענישע שוויסונגען, מעטאל-בעארבעטונגען, מא-שינען-פיילען פיהרט אוים ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13

לעבער

צו וועש און העמט-שקעס ווערן געמאכט

שרודמיעסקא 8

OGŁOSZENIE

Zarządu Miejskiego m. Łodzi

z dnia 1 września 1933 r. o przymusie kanalizacyjnym.

W myśl § 2 Zarządzenia Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 2 września 1930 r, w sprawie przepisów miejscowych o skanalizowaniu i połączeniu nieruchomości z kanałami ulicznemi oraz o warunkach korzystania z tych kanałów w mieście Łodzi (Łódzki Dz. Woj. Nr. 28 z dn. 27.XII. 1930 r. poz. 335) Zarząd Miejski m. Łodzi podaje do publicznej wiadomości, iż z dniem niniejszego ogłoszenia zostają oddane do użutku kanały miejskie na następujących ulicach lub ich częściach:

1)	Składowa	od Skwerowej	do Narutowicza	Nr. Nr. pol. 11—43 i 12—42
2)	Południowa	od Piłsudskiego	do Kilińskiego	„ 13—33 i 16—34
3)	Kamienna	„ „	„	„ 1—21 i 2—22
4)	Cegielniana	„ „	„ Wierzbowej	„ 11—73/75 i 12—86
5)	Narutowicza	„ Skwerowej—Tramwajowej		„ 35—75 i 52—72
6)	Piramowicza	„ Narutowicza do Cegielnianej		„ 1—15 i 2—14
7)	Skwerowa	„		„ 1—17 i 2—10
8)	Plac Dąbrowskiego			„ 1—5 i druga strona
9)	Trębacka	„ „	„	„ 1— 5 i 2—18
10)	Kilińskiego	„ Południowej	„ Narutowicza	„ 27—51 i 24—52
11)	„	„ Kolejnej	„ Nawrot	„ 71—111 i 62—106
12)	Przejazd	„ Sienkiewicza	„ Kilińskiego	„ 11—19 i 20—38
13)	Nawrot	„ „	„	„ 17—41 i 18—38
14)	Sienkiewicza	„ Ewangielickiej	„ Nawrot	„ 69—83 i 52—60a
15)	Żeromskiego	„ Bandurskiego	„ 11 Listopada	„ 1—113 i 2—102
16)	Gdańska	„ „	„ Zawadzkiej	„ 27—133 i 26—134
17)	Zawadzka	„ Żeromskiego	„ Wólczańskiej	„ 19—45 i 18—46
18)	Al. 1-go Maja	„ „	„	„ 1—25 i 2—20
19)	Śródmiejska	„ „	„	„ 21—41 i 24—48
20)	Zielona	„ „	„	„ 15—35 i 10a—26a
21)	Zielony Rynek	„	„	„ 1 do 10
22)	Mała	„ 6-go Sierpnia	„ Zielonego Rynku	„ 1 do 2
23)	6-go Sierpnia	„ Wólczańskie	„ Żeromskiego	„ 9—33 i 10—36
24)	Andrzeja	„ „	„	„ 13—35 i 18—44
25)	Podleśna	„ Gdańskiej	„	„ 1—9 i 2—8
26)	Kopernika	„ Wólczańskiej	„	„ 1—23 i 2—26
27)	Zamenhoffa	„ „	„	„ 11—29 i 12—38
28)	Biskupa Bandursk.	„ „	„	„ 14—30 i 13—35

i wzywa właścicieli oznaczonych wyżej nieruchomości do skanalizowania swych posesyj i przyłączenia ich do miejskiej sieci kanalizacyjnej w terminie jednego roku od daty niniejszego ogłoszenia pod skutkami, przewidzianemi w § 3, powołanego Zarządz. i w art. 399 Rozp. Prez. Rzczplitej Polskiej z dnia 16.II. 1928 r. o Prawie Budowlanem i Zabudowie Osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 202).

Łódź, dnia 1 września 1933 r.

Komisarz Rządowy
Inż. Wacław Wojewódzki.

Dr. med.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען.

בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

וואוינט יעצט אויף

90 פיעטריקאווער 90

טעל. 129-45

נעמט אן פון 8—2 בייטאג און 5—9 אוו.

Dr. Mortkowicz

האט זיך איבערגעצויגען

— אויף —

66 Zachodnia 66

פראנט, 2-טער שטאק, טעל. 123-27

נעהמט אן פון 5—7 אווענד.

Fabryka Mebli Lekarskich i Dentystycznych

JULJUSZA BRAUNA

דער פאבריקס-לאגער איז געווארן איבערגעטראגען פון פיעטריקאווער 113 אויף פיעטריקאווער 106, טעל. 208-55

שטענדיג אויף לאגער מעבעל פאר דאקטוירים און דענטיסטען. אבטיילונג צו ניקלען, צו פארמירען, פערזילבערן, פערמעשען און פערקופערן.

רעטשניצע

17 זגערזשער

נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטן

פון 9 פריה ביז 7 אזייגער אוונט.

וויזיט 3 זל.

צאהן-ארצט

טאנדאווסקא

51 גלובנא 51

(רוג קילינסקיעגא), טעל. 174-93

נעהמט אן צו לעטשניצע-פרייזען פון 9 פריה ביז 8 אוו. זונטאג פון 10—12 בייטאג.

רענטגען - פאטאגראפיעס און סאליקס-באלייכטונג. קינסטליכע ציינער.

Dr. med.

E. Reicher

ספעצ. פאר מענער-שוועכע, קינדערלאזיג-קייט-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8.

זונטאג און פייערטאג פון 9—1.

DR.

S. Szifris

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

נאוואמיעסקא 15, טעל. 130-42.

J. Holcman

pianista

wznowił lekcje gry fortepianowej.

Wólczańska 129, tel. 24-123

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.